

מעלה

במעלות
התורה והחסידות

67

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 18-18-20-1800 כל יום בשעות הערב (השיחה חינם)

את מפתח הזהב להצלחה בכל תחום שהוא, הן ברוחניות והן בגשמיות, ראה רבינו בהשכמת הבוקר. כך חינך את תלמידיו בין כתלי הישיבה, וכזו היתה הצידה לדרך אותה העניק להם בטרם צאתם אל העולם להקים את ביתם

פנינים בחינוך ואצילות דרכו של מרן בעל 'שבט הלוי' הגאון רב שמואל הלוי ואזנר זיע"א

בחרנו להביא בפניכם קטעים מובחרים בדרכי החינוך ואצילות הנהגותיו של בעל 'שבט הלוי' מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זיע"א, כפי שמתאר הרב יעקב פרץ לוי שליט"א מחבר הספר 'אבי ההוראה'. וכך הוא כותב:

'אגלה נא את אשר עם לבבי ומעשה שהיה כך היה: בחורף שנת תשס"ד, זמן קצר לאחר שנתמנתי ע"י רבינו זיע"א לעמוד לימינו בניהול הישיבה, נקראתי אל הקודש פנימה בביתו נאוה קודש. רבינו פתח אז בנועם שיח קדשו וסיפר באריכות עובדה כלשהי שהתרחשה עשרות שנים קודם לכן ואשר רבינו היה מעורב בה. השיחה נתארכה יותר מן הרגיל, כשבלבי פליאה גדולה על מה ראה ככה לשתפני? מה גם שדרכו של רבינו היתה בקוצר אמרים, ואילו הפעם בא בארוכה.

טרם היפרדי הימנו לשלום, בעומדי נבון ותוהה מלפניו ובעוד מחשבותי מתרוצצות בקרבי, פונה אלי רבינו כקורא מחשבותי והגיגי ליבי ועונה על תמיהותי בזה הלשון וכקובע עובדה: "דו וועסט נאך אמאל שרייבן מיין היסטוריה, דו דארפסט וויסן פון דעם..." [הן עוד תכתוב אי פעם את קורותי, עליך אפוא לדעת עובדה זו].

חלחלה עברה בקרבי, ופחד ורעדה אחזו בכל גופי. מרן רבינו היה אז זקן ושבע ימים אך מבחינה גופנית היה בתוקפו וגבורתו, ואנכי כנער צעיר לימים, שומע דיבורים כאלו על ימים שלאחר מאה ועשרים.

בעודי משתאה, השתדלתי בכל כוחי להסיח דעתי מכל הענין, ולא לעלות אפילו במחשבתי עת כזאת, כי כל תפילותינו ומשאת חיינו היתה לזכות לאריכות ימיו ושנותיו בנעימים של רבינו, וניסיתי להרגיע את רוחי שכנראה כך הוא דרכם של צדיקים לדבר ולהזכיר לסובבים שכל ימינו הם כצל עובר. השכחתי מראשי את כל הענין, וצפנתי זאת בעמקי לב בלווי תפילה לנורא עלילה שיהיה זה להלכה ולא למעשה, כשתקוותי שנוכה ביחד עם רבינו זיע"א לקבל פני

משיח צדקנו ומלכנו בראשינו.

והנה בהגיע היום הקשה מנשוא שעליו אמרו חז"ל (ר"ה יח, א) שקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלוקינו, ונוטל כבוד מבית חיינו ונתקיים בנו 'יתומים היינו ואין אב', לא נותרה בידינו הברירה והבחירה כי אם לקיים את דבריו הגדולים. ומי יבוא בסוד צדיקים.

והאמת תיאמר, שלא עשיתי עבור קיום בקשה זו ח"ו שום פעולה בחיי רבינו זיע"א כמוסבר לעיל. אך זאת עמדה לי לימיני למלאכת הקודש זו, שמאז ימי בחרותי הצעירים זכיתי בחסד ה' עלי להיות דבוק מאוד מאוד ברבינו זיע"א, וזכר לי זכות אבות ואהבת קדומים מאז, עת זקני הר"ר מרדכי משולם זצ"ל היה נמנה בין שומעי לקחו בהיות רבינו אבר"ך בעיר פרשבורג והיה קשור ודבוק כל ימיו בקשר איתן לרבינו זיע"א ואף ציוה זאת לבניו אחריו, וכמו"כ אבי יבלחט"א היה מראשוני התלמידים ביישיבת חכמי לובלין, ובגלל אבות קרבו בנים בקרבה מיוחדת, ומטבע הדברים תמיד שאפתי וחקרתי לדעת כיצד היו נראים חיי רבינו בימי ילדותו ובחרותו, ובתור אברך

רגישה ומתחשבת עם כל תלמיד ותלמיד, וחלילה מלהביא את התלמיד למצב כלימה ומבוכה. בשעה שהיה רואה לנכון שיש צורך להעיר, סבר רבינו כי הדרך הנכונה היא שלא לטעון כנגד התלמיד ישירות, כי אם לעורר את הנושא הטעון חיזוק ברבים, וכך בעקיפין יגיע הדבר לאוזני התלמיד ויפעל את פעולתו. והיה אומר בשם החתם סופר ז"ע, כי ברבים יש סיכוי כי יכנסו הדברים אל הלב, מה שאין כן ביחיד, פנים בפנים עלול התלמיד להתבייש ולחוש מושפל. ואף כשדרש בפני רבים שאז אין כל יחיד מרגיש את הביקורת כמופנית ומכוונת כלפיו, גם אז היה רבינו ברגישות נפשו נזהר מאד מצל צילה של פגיעה בשומעים, על אף שהיו המה תלמידיו ושומעי לקחו, והיה משקיע מאמץ אדיר לכוון את הדברים אל לבותיהם, מתוך זהירות מופלגת בכבודם. פעם אף התבטא רבינו לאחר דרשה, כי נדרשים ממנו כוחות עילאיים בהכנתה, בהסבירו כי הרבה יותר קשה לו להחליט מה לא ראוי לומר, ולהמנע מלומר אף דברים נצרכים בכדי לא לפגוע ולבייש את השומעים, מאשר לקבוע מה כן צריך לומר, כדי שתהיה אמירה נעימה הנכנסת ומתקבלת בלבבות השומעים.

דרכו בחינוך היתה, כי כאשר נהג בהנהגה מסוימת, משתדל היה להסביר את מניעיו ואת הסיבה לכל לדבר. "דו ביסט א תלמיד", אמר לא פעם לבחור, "על כן אני רוצה שתבין למה אני נוהג כך".

אולם מעל הכל סבר רבינו, כי כאשר על הפרק ישנן בעיות חינוכיות, יש לצוות הישיבה לבדוק תחילה את עצמו. הוא היה אומר, כי התביעה היא באותה מידה גם כלפי אנשי החינוך, שכשלו לכאורה במלאכתם ועליהם לתקן את הטעון תיקון, בהקשר לכך הביא התבטא פעם, כי על מגיד השיעור לבדוק אצל תלמידיו בכל עת האם הם מבינים את הנלמד, ולא, הוסיף רבינו, "הריהו חלילה בכלל עושה מלאכת ה' רמיה".

אחד מכלי החינוך בהם החזיק רבינו היה משמעת. ידוע היה בהקפדתו היתירה על סדרי וחוקי הישיבה, אם זה בזמני התפילה והשכמת הבוקר, אם זה בסדרי הלימוד או בשאר זמנים. כך למשל, בחג השבועות דרש רבינו כי הכל יהיו נוכחים בישיבה. ארע פעם שקבוצת בחורים נסעה מן הישיבה לחג השבועות ללא רשותו. כאשר שמע זאת רבינו הפטיר בצער את לשון הכתוב: "ופורץ גדר... ובזהירותו המופלגת נמנע מלהשלים לשון הכתוב..." ישכנו נחש". אלא שהיה די בזה כקללת חכם שאפילו על תנאי היא באה, ועוד באותו יום הופיע נחש גדול ואימתני בחצר הישיבה, בחסדי שמים הוא אמנם לא עשה דבר, אך הדבר נעשה לשיחת היום והכל ראו איך 'דברי חכמים כדרבנות' ולא יפול מדבריהם ארצה.

למרות עמידתו על המשמר בענייני משמעת וסדרי הישיבה, העדיף רבינו תדיר לנקוט בגישה של "שמאל דוחה וימין מקרבת", להבליג ולנסות מלכתחילה דרכים אחרות בטרם יסלקו את הבחור מן הישיבה, מה שנהוג בקלות יתר במקומות אחרים, באומרו כי "תפקידה של הישיבה הוא להוציא ממנה הערליכע בחורים", ואת

בתחילת דרכו בעולם הרבנות וההוראה וכתב זכרון מאיר וראש ישיבת חכמי לובלין, ותמיד שאלתי וחקרתי את זקני המקורבים וראשוני התלמידים איך היו נראים פני הדברים, וגם הרבה דברים שמעתי מרבינו ז"ע בעצמו בהזדמנויות שונות, בנסיעות ובשהות עמו בנאות דשא.

ומה עוד, שזכות גדולה נפלה בחלקי להיות ממעתיקי ומסדרי כתבי רבינו והדפסת ספרי 'שבט הלוי', זה כ"ח שנים בחיי רבינו ז"ע, וכעבדא קמיה מרא בבד"צ 'זכרון מאיר', ואף נקראתי אל הקודש לסייע בניהול הישיבה, כל אלו עמדו לי לשמוע במשך השנים סיפורים מסיפורים שונים, ולהיות עד לעובדות שונות, וכבר אמרו חז"ל (פרקי דר"א פכ"ה א) על מאה"כ (משלי יג, כ) "הולך את חכמים יחכם. למה הוא דומה, למי שנכנס לית המרקחים, אף על פי שלא לקח ולא נתן כלום מכל מקום לקח ריח טוב והוצא עמו. כך כל מי שהוא הולך עם הצדיקים לוקח מדרכיהם וממעשיהם הטובים". וממילא לא זכיתי ב"ה שנשמתרו הדברים אצלי, והרבה מרגליות טובות הקשורות מובאים לפניכם בברכה.

ידוע היה רבינו בקרב שלומי אמוני ישראל כמוכיח בשער, בהיותו ניצב חגור חרב גיבור על משמר קדשי ישראל, לעודד ולהתריע, לזעוק, לגדור ולתקן פרצות. אלפי דרשות ומשאות קודש נשא רבינו בימי חייו בעניינים שונים שעל הפרק, אך הצד השווה שבכולם היה הנועם בו הן נאמרו, הטון המתנגן שפילס מסילות היישר אל הלב, ונימת התחנונים הרכה שנשזרה בקולו כזקן מלא רחמים.

עוד רבות יסופר לדור על הנהגה זו, עמה רומם המונים מבית ישראל, אך גם בין כתלי ישיבתו היה אוחו רבינו בשבט התוכחה והמוסר בדרכו הייחודית, שנבעה ממעמקי לב טהור המלא באהבת ישראל ללא כחל וללא שרק. כבנים יחידים נחשבו תלמידיו בעיניו, ובאהבה וחמלה של אב רחום כמו היה קורא באוזניהם: "שמע בני מוסר אביך..."

"ביקורת זאגט מען פאר וועמען וואס מ'האט ליב" - [ביקורת אומרים למי שאוהבים], אמר פעם רבינו לאחד מתלמידיו, לאחר שנאלץ להעיר לו על דבר מסויים.

אבל כאמור, יותר מכל היתה הופעתו וגינוניו כספר מוסר חי הפתוח בפני כל, עד כי לעיתים רחוקות בלבד היה צריך להשמיע דברי תוכחה באופן ישיר למאן דהו.

ככלל היתה דעתו, כי בענין אמירת דברי מוסר יש לשקלם היטב בפלס.

מה לומר, כמה לומר ואיך לומר. היה פעם שעל הפרק עמדה הזמנתו של דרשן מסוים לשאת דברים בכינוס כלשהו. אך רבינו התנגד לכך, באמרו כי דרכו של אותו דרשן היא בצעקות - ו"ואילו דרכינו היא לומר בלי פעולות כאלו בדיבור, כי אם באופן של דברים הנאמרים בנחת ובכל לב, כי דברים היוצאים מן הלב חזקה שיכנסו אל הלב..." אצילותו של רבינו והקפדתו לא לפגוע בזולת כמלוא הנימה באו לידי ביטוי רחב בשדה החינוך. רבינו גרס כי יש לנקוט בגישה עדינה

תפקיד זה יש למלא בנאמנות.

רבינו היה בדעה, כי תכלית הישיבה היא לטעת יראת שמים טהורה בתלמידים, והיה אומר כי "שווה להחזיק ישיבה שלמה בשביל בחורים כמו" ... כאן נקט בשמותיהם של שניים ושלושה תלמידים שנחשבו לפשוטים מאוד, אך ברבות הימים, אכן יצאו מהם דורות מפוארים של יראים ושלמים.

אשמורת הבוקר

את מפתח הזהב להצלחה בכל תחום שהוא, הן ברוחניות והן בגשמיות, ראה רבינו בהשכמת הבוקר. כך חניך את תלמידיו בין כתלי הישיבה, וכזו היתה הצידה לדרך אותה העניק להם בטרם צאתם אל העולם להקים את ביתם.

"אומר לך דבר אחד ולא יותר", משחזר אחד התלמידים את ששמע מרבינו כהדרכה לקראת נישואיו. "תלך לישון בשעה מוקדמת ותקום בשעה מוקדמת. או אז יהיו לך רוחניות, גשמיות ושלום בית". אחר הוסיף רבינו והסביר: כאשר האברך קם מאוחר, מביטים אחריו בני ביתו מלמעלה למטה. מה שאין כן באם משכים הוא קום, היחס משתווה".

באותו ענין כותב רבינו באגרת הדרכה לחתן מתלמידיו: "... ברצוני ללוות אותך בהנהגת חיים החדשים ועצה טובה קא משמע לך. כבר שמעת כמה פעמים ממני שהיום של תלמיד חכם וירא אלוקים מתחיל בהשכמת הבוקר, לכל הפחות שעה או שעתיים לפני התפילה - בזמן תפילה, ואז ההכנה לעבודת הבוקר על ידי טהרת הגוף, נקיון הגוף ולעמוד בתפילה מתוך דברי תורה. בדוק ומנוסה דעל ידי זה נמשך כל עבודת היום כרצון אבינו שבשמים..."

וארחות צדיקים תשמור

בחכמת החיים העשירה שבו, מלאת התבונה והניסיון בהם ניחן, מחנך היה רבינו את תלמידיו לדרכי יושר ואמונה, למען יפלוסו רגליהם בנתיבות חייהם, מתוך נקיון כפיים ודרך ארץ.

איש משטר עצמי וסדר היה רבינו. אמר פעם כי "אדם ישר, הריהו מתנהג ישר, לומד ישר, ומחבב שגם השולחן, הספסל והמפה יעמדו ישר". כך למשל בעת ששהה בימות הקיץ בפסגות שוויץ, הפליא את יערות העד המעטרים את ההרים, בציינו את העובדה שכל העצים צומחים ישר ומיתמרים לגבהים בסדר מופתי,

אחד מסממני ההיכר שבלטו בו היו ניקיון וניקיון בגדיו, על כך הקפיד כל ימיו עד זקנה ושיבה. תלמידיו זוכרים היטב כיצד היה מעיר לבחור שמצא אצלו כתם על בגדו, או שלבושו היה מרושל,

באמרו כי על תלמיד חכם להיות נקי ומסודר בכל עת.

כך גם כאשר פגש פעם בבחור ששרוכי נעליו לא נשרכו כראות, נעמד מולו בדממה כשעיניו ננעצות בנעליו של הבחור. משניסה הבחור להצטדק באמרו כי השרוכים גדולים המה ועל כן הם נפתחים, השיבו רבינו קצרות כי יש לחתכם, שכן "זה מסוכן ואפשר להיתקל בהם"...

הזכיר פעם את דברי המשנה, המחלקת בדין רבב הדבוק בבגד לענין חציצה כי של בנאים חוצץ מצד אחד ושל בור רק משני צדדין. והביא על כך את דברי הגמ': מאי בנאין? אמר רבי יוחנן אלו תלמידי חכמים שעוסקין בבנינו של עולם כל ימיה". דהיינו שאצל תלמידי חכם המכונים בנאים אף כתם שאינו עובר את שני צידי הבגד הרי זה חציצה, מה שאין כן אצל בור שאינו מקפיד על כך. ותמה רבינו, מדוע תיאר התנא את הת"ח כבנאי דווקא במשנה זו? וביאר, כי התלמיד חכם, הריהו משמש דוגמא כלפי העולם, אשר ממנו יראו וכן יעשו. על כן כאשר מתייחסים לרבב המצוי על בגדו, בא התנא לרמוז כי עליו להיזהר בכך שבעתיים, שכן הוא "עוסק בבנינו של עולם", ועיני הבריות צופיות על מעשיו והתנהגותו.

בקרב תלמידיו החדיר רבינו את ההתנהגות בדרך הממוצעת, דהיינו, דרך מיושבת, הוא לא דגל בהתנהגות יזמרנית, קיצונית ובלתי מקובלת. משהבחין בתלמיד המתנהג בדרך קיצונית, גם אם זו נטתה לצד החיובי, היה מברר היטב את המניע לכך, היה מצטט מרבו הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין ז"ע, ש"מתמיד נקרא מי שלומד בזמן, אוכל בזמן וישן בזמן". רק במקרים מיוחדים מאוד הסכים רבינו להתמדה קיצונית, וכפי שנהג כלפי בחור מסוים שהיה מופלא בהנהגתו וכל עיתותיו היו מוקדשות לתורה - פשוטו כמשמעו, אשר רבינו הכיר בו כי התנהגותו זו אכן נובעת ממקום אמיתי וטהור.

מתיבתא דרחימותא

זכה רבינו להעמיד לגיונות של תלמידים לאלפי אלפים הפזורים בכל קצווי תבל, בהם גם שניים ואף שלושה דורות של אבות ובנים ובני בניהם שלמדו בישיבה, תלמידים הנושאים בליבם ובנפשם את דמות דיוקנו של רבינו, כשהם זוכרים אותו בהליכותיהם, בהנהגותיהם ובאורחות חייהם, כפי שחינכם ביראה ובאהבה.

כעדרי הצאן ההולכים אחר רועם הנאמן מבלי נטות ימין ושמאל, תוך שהם סמוכים ובטוחים כי ינחם במעגלי צדק אל משכנותיהם, כן חשו עדרי תלמידי רבינו כלפיו, ולא זו פסיכה בחייהם מבלי להיוועץ בו או לאמץ את הדרכתו. ואף רבינו, כבקרת רועה עדרו היה מעביר צאנו תחת שבטו, כן היה נושא כל אחד ואחד מהם על

המשך בעמוד 31

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

אומר רש"י הקדוש שמי שמתייגע בלימוד התורה, זוכה שהתורה הקדושה 'עומלת לו'... היא מחזרת ומתחננת לפני הקב"ה שיגלה ללומד את טעמיה וסדריה, וכל כך למה??? מפני שעמל והתייגע בלימוד התורה

שיחה מיוחדת ומלאת הוד עם מורי ורבי הגאון רבי צבי כץ שליט"א, ראש ישיבות 'חזון נחום' - 'טל תורה', על דרכי הלימוד הנכונות לבחורים בישיבות חסידיות • חלק ב

יעקב א. לוסטיגמן

בגיליון הקודם של 'מעלה מעלה' הבאנו את חלקה הראשון של שיחה ששמענו מפיו של מורנו ראש הישיבה הגאון רבי צבי כץ שליט"א, ראש ישיבות 'חזון נחום' - 'טל תורה', אשר פתח לנו את אוצרו הטוב והעניין לנו כללי הדרכה בסיסיים המתאימים לכל בחור, כיצד יש לגשת ללימוד גמרא בדרך המסורה לנו מדור דור, כאשר שמענו גם ראינו שעושה מאז ועד היום עם תלמידיו בישיבות הקדושות, כשהוא עומד על גביהם ומדריך בדרך ישרה בדרכי הלימוד. בשורות הבאות נביא בסייעתא דשמיא את חלקה השני של אותה השיחה.

"לפני מספר שנים", מספר ראש הישיבה שליט"א, "הזמינו אותי לשאת דברים בפני קבוצה מסוימת של אברכים, בנושא 'הלימוד העיוני'.

"האברכים האלו נבחרו על ידי ארגון מסוים, כדי למסור שיעורים בפני ילדי כיתות ח' בבתי ספר של החינוך העצמאי, ונהגו לומר בפניהם בין היתר גם פלפולים עיוניים, כדי להכניס אותם קצת לאווירה הישיבתית. ביקשו ממני שאתן להם כללים בסיסיים איך מוסרים שיעור בעיון לילדים בכיתה ח'..."

"הגעתי לאסיפה שאליה הוזמנתי, אבל כשקמתי לשאת דברים, חרגתי מהתוכנית, ואמרת את ההיפך הגמור: "אם אתם שואלים אותי", כך אמרתי להם, "אסור לכם לומר שיעורים בעיון בפני ילדים בכיתה ח'!!! פשוט אסור לעשות את זה!!!".

"הם הרימו גבה וביקשו הסבר. מה פתאום אסור לומר פלפולים לנערים צעירים? מקסימום הם לא יבינו לעומק, אבל לפחות יקבלו קצת מושגים. זה כל כך נורא?!

"התשובה היא שזה לא כל כך נורא, זה הרבה יותר גרוע ממה שמקובל לחשוב, כי מילא ילד שלא הבין שום דבר זה בסדר גמור, בעוד שנתיים או ארבע שנים הוא כן יבין. הבעיה שהילדים האלו מבינים מכל השיעורים האלו דבר אחד ויחיד... שאפשר 'לדבר בלימוד' בלי להבין מה מדברים!!! וזה חורבן נורא ואיום.

"לוקחים ילד בן 13 או 14, ומכניסים לו לפה מושגים עיוניים עמוקים, שבגיל הזה הוא עוד לא מתחיל אפילו להיות בשל כדי להבין אותם לאשורם. "מגו כח הטענה"... זה מושג שאפילו תלמידי חכמים מופלגים ומבוגרים, שכל ימיהם גדלו וחיו בין החכמים, וגם הם מתקשים להגדיר את המושג הזה בצורה מדויקת, ומנסים להבין

את המשמעות שלו באבחנה דקה ומזוככת... אפשר לצפות מבחור צעיר בן 14 שיבין מה המשמעות של 'מגו כח הטענה'??? בוודאי שלא.

"ואז מה קורה? הילד לומד לומר את הפלפול שלו עם השימוש במושג של 'מגו כח הטענה', כי שתלו לו את המילים בפה, ועל הדרך לימדו אותו שלא חייבים להבין מה שאומרים, ואפשר לעשות ככה עם האצבע אחורה וקדימה, בלי להבין מילה וחצי מילה..."

"אותו בחור גדל, מגיע לישיבה גדולה ואחר כך יושב בכלל, והוא זורק מושגים תלמודיים עמוקים מפיו ולא מבין בכלל מה הוא מדבר, כי מגיל צעיר הרגילו אותו בשיטתיות, לדקלם סיסמאות ולצטט מושגים שהוא לא מבין אותם בכלל.

"אם היו מרגילים אותו מגיל צעיר להגדיר בינו ובין עצמו, מה הבנת ומה לא הבנת, הוא היה נראה אחרת. לא חייבים להבין כל דבר, אפשר לפעמים להמשיך הלאה גם אם לא הבנת את העניין עד הסוף, אבל בשום אופן אסור לבחור לרמות את עצמו ולחשוב שהוא הבין את מה שהוא לא באמת מבין, זה הפתח הראשון והמסוכן ביותר לחוסר הצלחה בלימוד, חוסר סיפוק בלימוד וחוסר הנאה מלימוד התורה!!!

"אני רוצה רק לספר סיפור שאולי ייתן קצת ביטוי לחומרת העניין, פעם נכנסתי לכולל אברכים חשוב מאוד, וראיתי אברך שלומד משנה ברורה בשעות הכולל, הוא היה אברך רציני, מתמיד גדול ובכל זאת את הזמן בכלל הוא ניצל ללימוד משנה ברורה שזה לימוד חשוב כשלעצמו אבל זה לא מה שנהוג, בטח לא בכללים של

לפני הצהריים, כלימוד בפני עצמו.

"שאלתי את אותו אברך, אמור נא אברך יקר, למה אתה לומד משנה ברורה בכולל? הרי ללמוד משנה ברורה אפשר גם בערב, בבית או בבית הכנסת, למה אתה מקדיש ללימוד הזה את השעות הכי יפות של היום, שעות הבוקר בכלל כשיש לך חברותא ואפשר להעמיק בלימוד ולהשקיע הרבה יותר, בין אם בלימוד גמרא בעיון ובין אם בלימוד הלכה בעיון עם הטור והשו"ע על נושאי כליהם???"

"ענה לי האברך בצער עמוק, שהוא אכן היה משקיע מאוד בלימודים בעיון, בישיבה הוא נחשב לאחד הבחורים הטובים ביותר, בשיעורים נשמע קולו ברמה, הוא היה ראש המדברים בכל ויכוח שעסק בסוגיא עיונית..."

"במשך שנים הרגשתי שלבי בל עמי. אני אומר סברות ולא מרגיש שאני מסכים איתן, אני מצטט רעיונות והלב שלי לא שלם איתם, אחרי כל כך הרבה פעמים שאמרת דברים שאני לא מבין, איבדתי טעם בלימוד העיוני. אני לא מסוגל היום ללמוד בצורה הזאת, הלימוד היחיד שאני מוצא בו טעם זה לימוד המשנה ברורה."

"מה שהאברך הזה מתאר שהוא עשה במשך שנים, זה לא לימוד עיוני", אומר ראש הישיבה שליט"א, "הוא דיבר אולי 'לומדעס', אבל זה 'לומדעס' בבקאות!!! כי עיון זה רק מה שאתה מבין לעומק בהבנה אמיתית ועם הזדהות מוחלטת עם הסברה שאתה אומר. ברוב המקרים. עדיף ללמוד כמה דפי גמרא עם תוס' מאשר ללמוד הסברים של אחרים."

"ב"ה כבר זכינו שעברו כאן דורות של תלמידים בישיבה, זה אחד הדברים החשובים ביותר שבהם אנחנו משקיעים את כל הכח: להבין מה שמדברים! לא לזרוק סיסמאות ולדקלם מושגים שהבחור לא מבין אותם ולא מזדהה איתם בהרגשת הלב הפנימית שלו!"

לא אמצעי, מטרה!

"יש עוד עניין חשוב מאוד", אומר ראש הישיבה שליט"א, "לפעמים נדמה כי בדור הזה כמעט לא זוכרים שהנושא הזה קיים, הנושא של 'גיעת התורה'!"

"ברוך ה' רבו הוצאות הספרים והמכונים, שמגישים לציבור לומדי התורה ספרים עמוסים בכל טוב. אין צורך להתאמץ, אם לא הבנת

משהו, פותחים ספר כזה או אחר, ובתוך רגע הבעיה נפתרה... יש לך שאלה קשה? אין שום בעיה! פותחים ספר פלוני, הוא תמיד עונה על כל השאלות. הנה יש כאן שתיים או שלוש תשובות, ואפשר להמשיך הלאה..."

"גש מחר אל הלומד, תשאל אותו מה למדת אתמול? הוא לא זוכר... היתה לך שאלה נכון? אולי, הוא כבר לא זוכר את השאלה ובוודאי שלא את שלושת התשובות עליה. וכל כך למה? כי הוא לא התאמץ בכלל. זה בא בקלות."

"אני חושב שצריך לתקן טעות חמורה מאוד שנכנסה בלב רבים: אנשים חושבים שהרעיון של 'גיעת התורה' זה אומר שאם לא הצלחת להבין, ואין מי שיסביר לך צריך להתאמץ כדי להבין."

"זאת טעות מרה לחשוב ככה. צריכים להבין שיגיעת התורה היא לא רק אמצעי להבין את התורה כשקשה ואי אפשר להבין בקלות. לא ולא! גיעת התורה היא מטרה בפני עצמה! אי אפשר לגדול בן תורה בלי להתייגע על התורה, אי אפשר לאהוב את התורה בלי להתאמץ בשבילה!!!"

שמעתי פעם סיפור נפלא מרבינו הגדול רבי עקיבא איגר שהלך פעם לבחון ילדים שלמדו לפני המלמד. הוא שאל שאלה, ואחד התלמידים שהיה מאוד מוכשר שלף לו תשובה ניצחת במקום בלי להתאמץ ובלי התייגע. רבי עקיבא איגר התחיל לבכות, חשבו שהוא בוכה מחלישות הדעת, או בגלל שהוא מתרגש מהגאונות של הילד. אמר רבי עקיבא איגר, לא על זה אני בוכה!!! אני בוכה על כך שהכירון המופלא הזה הגיע בלי שום יגיעה מצדו של הילד, ואני מפחד שמאחר והוא לא מתאמץ להבין ולדעת, חלילה לא יצא ממנו כלום, וכך הווה."

"רק מי שמתאמץ מסוגל להתחיל להבין מה אהבת התורה! רק מי שמתייגע ו'שובר את הראש' ולומד שוב ושוב, וחוזר על אותה שורה עשר ו-15 ו-30 פעם, ולומד שוב עם רש"י, ועוד פעם מתחיל מתחילת העניין בתקווה שהפעם הוא כן יצליח להבין אותו לאשורו, רק אחד כזה מסוגל להרגיש את הטעם המתוק שיש בלימוד. מי שעל כל דבר קטן ישר רץ לפתוח ספרים ולעשות לעצמו חיים קלים, הוא יבין הכל, יסגור את הגמרא וברגע אחד הוא כבר לא כאן. מי שמתאמץ ומתייגע ובוכה ושוב מתאמץ, גם כשהוא סוגר את

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

הרשב"א, על הש"ס כולו, בשני כרכים בלבד. אין צורך לומר כמה האותיות היו קטנות, שבורות, בראשי תיבות... היה תור ארוך מאוד של בחורים שרצו לעיין ברשב"א, ולפעמים יכולת לחכות יומיים כדי שתהיה לך הזדמנות להציץ בספר הנחשק הזה.

"אני לא מדבר על ספרי ראשונים אחרים שחלקם הגדול בכלל לא היו בנמצא, ובוודאי שספרי אחרונים היו מעט מאוד. אז מה עשו בישיבה? למדו גמרא עם רש"י ותוס'. בחור לומד את הגמרא פעם אחת, מרפרף על רש"י מלמעלה, ומתחיל לדפדף ב'קובץ מפרשים' בחיפוש אחר שאלות מעניינות והסברים מעניינים...

"איך אפשר להתחיל לחשוב בכלל על עיון בראשונים לפני שלמדת את הגמרא לפחות כמה וכמה פעמים, ואחרי שדקדקת במילים של רש"י, ונשאת ונתת עם החברותא שלך למה רש"י מסביר כך ולא אחרת??? זה נקרא ללמוד? כך אפשר לצמוח ולגדול בתורה? עם קובץ מפרשים???"

"אני לא אומר שלא צריך להסתכל בראשונים, בוודאי שצריך, אבל זה צריך להיות במינון הנכון, גם כשלומדים בעיון, עיקר העיקרים זה מה שכתוב בגמרא וברש"י!!! בלי גמרא ורש"י אי אפשר להתחיל לדבר בכלל על עיון, מה אתה רוצה לעיין? בשאלות ותירוצים על משהו שבכלל לא הבנת???"

"פעם שמעתי משהו אומר שהוא עבר על כל ה'ברכת שמואל' במסכת בבא קמא, בלילה אחד... מה זה אומר? שהוא למד את זה בבקאות! הוא קרא בספר של'ברכת שמואל' היה קשה כך והוא תירץ כך וכך.

"האם ייתכן שבבליה אחד הוא הספיק להבין ולהסכים ולהתחבר לכל השאלות וכל התירוצים שבכל ה'ברכת שמואל' על בבא קמא??? זה נקרא ללמוד בעיון???"

"היה עדיף שילמד עמוד אחד גמרא עם רש"י ותוס', הדק היטב, והיה נהנה יותר ומשיג יותר מללמוד בצורה כזאת.

"ללמוד ראשונים צריך ללמוד ביגיעה, להקדיש זמן לכל מילה ומילה, ללמוד את השורה שוב ושוב, להבין מה רצה הרמב"ן לחדש כאן, למה הוא נוקט דווקא בכזאת אוקימתא, מה הכריח אותו לפרש אחרת מרש"י, מה לא הסתדר לו בפשט של רש"י? אחרי שלמדת ועיינת ולמדת שוב ושוב, ויש לך ביד איזוהי הבנה ראשונית, אפשר להתחיל לדבר על מעבר ל'ראשון' אחר, אבל לעלעל ככה בין הראשונים ולחשוב שזה נקרא ללמוד משהו, זאת טעות חמורה!!!"

הגמרא הוא עדיין מונח בסוגיא, היא מעניינת אותנו, הוא מתגעגע אליה וברגע שתהיה לו אפשרות הוא יחזור אל הגמרא.

"ומה קורה כשאדם מתייגע בתורה הקדושה? הוא זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת ומצליח בלימודו יותר מכפי כישרונותיו ויכולותיו הטבעיות. הגמרא בסנהדרין צט ע"ב אומרת: "אמר רב יצחק בר אבודימי... הוא עמל במקום זה ותורתו עומלת לו במקום אחר."

"ומסביר רש"י הקדוש מה זה נקרא 'תורה עומלת לו'??? "שמחזרת עליו ומבקשת מאת קונה למסור לו טעמי תורה וסדריה וכל כך למה מפני שאכף שכפף פיהו על דברי תורה", כלומר מפני שהתייגע בתורה. (נציין שיש הגורסים שם שהתורה מתחננת שהקב"ה יגלה לו "טעמי תורה וסדריה", במקום "טעמי תורה וסדריה", כלומר, מי שמתייגע בתורה זוכה שיגלו לו מהשמים גם סתרי תורה)

הערכה מיוחדת לכל ספר

חז"ל אומרים לנו הלכה: הקורא מגילת אסתר הכתובה בין הכתובים, כלומר היא כתובה על קלף עם דיו כשר, אלא שלצדה יש עוד כתובים והיא לא ספר בפני עצמו, לא יצא ידי חובתו. למה? כי זה פוגע בפרסומי ניסא ובחשיבות של קריאת המגילה. ההלכה הזאת מלמדת על הכלל, כל נושא שלומדים צריך לקבל חשיבות בפני עצמו, לא לערבב הכל ביחד כי אז החשיבות מתפוגגת ועלולים לצאת מזה מכשולות חלילה.

בן ישיבה צריך לקבל הערכה מיוחדת לרמב"ן, לרשב"א, לריטב"א, לר"ן ולמאירי, כל אחד הוא עולם מלא, כשאתה בא ושם אותם בסל אחד, אין הערכה אמיתית ואי אפשר לדייק במילותיו ובאותיותיו של כל אחד מהם באופן פרטני וביישוב הדעת והיגיעה הנדרשת לשם כך.

שמעתי פעם מפיו של מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, שאמר לי שלפעמים המגיד שיעור שואל שאלה ומיד מתרץ שלושה תירוצים שונים: "שוכחים שיש כאן שאלה בכלל", אמר הגרא"ל. כל העיסוק בספרי השיעורים של ראשי הישיבות, זה נושא מאוד מיותר לבחורים צעירים. כשלומדים בצורה כזאת, כל הלימוד של ספרי האחרונים הפך ללימוד בבקאות ולא בעיון.

"אני לא מבין למה בחור בישיבה צריך שיהיה לו 'קובץ מפרשים', מוסיף ראש הישיבה שליט"א. "כשאני למדתי בישיבה בסלונים, היה לנו רשב"א אחד בכל הישיבה. היה זה דפוס ישן שבו הדפיסו את כל

המשך בעמוד 31

חדש! חדש! חדש!
טיפים מיוחדים לקבלת "גישמאק בלימוד"
עכשיו בהגשה מיוחדת לבני הישיבות
חייגו **077-222-2666** < שלוחה מס' 3 > 2

כשתקפו הצרות על ישראל החליטו שמונה עשרה בחורים מתלמידי ישיבת נוברהדוק לברוח מגבולות רוסיה מבלי שיהיה להם אישורי יציאה, לדאבון לב נתפסו הבחורים על ידי שוטרי הגבול, והיו כולם בסכנה גדולה

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מפעולה והתאמצות אחת קטנה ניתן לפעול גדולות ונצורות

'אורח') למלוך עליהם ביד רמה, בימים ההם כשבת המלך החדש על כסא מלכותו, שלח מכתב אל אותו היהודי שהציל את חייו, בו כתב 'הזמנה' לבוא אל ארמון המלוכה בהקדם האפשרי. היהודי קיבל את המכתב בתדהמה מהולה בפחד, כי כלל זה היה ידוע ומפורסם שהחכם אשר עיניו בראשו בורח מן הרשות אשר ברוסי', כי פגיעתה רעה, אך לאידך גיסא אוי לו למי שיפר פקודתו של המלך, בלית ברירה עלה על הרכבת ברגלים כושלות ופנה לנסוע אל ארמון המלוכה.

בהגיעו עד לפני שער המלך הראה לשומרים את ה'הזמנה', מיד נפתחו בפניו כל השערים והוליכוהו אל 'בית המלך פנימה'. ויהי כאשר נכנס בלב מלא פחד נתקבל על ידי המלך בכבודו ובעצמו בסבר פנים יפות, ובכניסתו שאלו המלך 'התכירני'... הודה היהודי על האמת שלא זכה מעודו לקבל את פניו ואין יכירו, השיב לו המלך שלא כן הוא, אלא ראה אותו טובא, והזכיר לו כל אותו המאורע שהצילו מיד רודפיו, ואז אמר לו 'באותה שעה חשבת שהצלת איש אחד פרטי, אך האמת שהצלת כל תושבי מדינת רוסי'. כי בזכות הצלתי הגיעו כולם אל המנוחה ואל הנחלה בהפלת הצאר הצורר ניקולאי שהיה הורג וטובח אזרחים תמימים וחפים מפשע'. ובזאת נתן לו אישור מיוחד לבקר אותו בארמונו בכל עת שירצה, והעניק לו עוד מתנות רבות.

עובדא זו סיפר הגה"ק ה'חפץ חיים' ז"ע, והוסיף מוסר השכל בצדו, שפעמים רבות נדמה בעיני האדם שעשה רק מצוה קלה שאין בה חשיבות של ממש, כגון שמעודד את חבריו בדברים וחושב לעצמו שלא עשה כלום, אולם לעתיד לבוא יראה שמפעולה והתאמצות

ידוע שאימת הצאר ניקולאי הייתה מוטלת על כל נתיניו, איש לא העז ללכת כנגדו שכן ברשותו היה הורג אנשים חפים מפשע ללא דין ומשפט - ככל אשר עלה על רוחו, אמנם, בעומדו לכבוש את מדינת פולין קמו מתנגדיו (המורדים בהשקט) וסייעו לחיילי מדינת פולין להרוג ולאבד את חיילי הצאר, כמובן שחיילי הצאר ושריו השיבו כנגדם מלחמת חורמה, ובעיקר, חיפשו אחר האיש העומד בראש קבוצת המורדים. לאחר חקירות ודרישות עלה בידם לדעת מי הוא ואיזה הוא, והתחילו לחפש אחריו כדי להענישו, אך לא הצליחו במזימתם, כי הלה היה ערום מאד, ותמיד הצליח להשתמט מידיהם.

פעם אחת הבחינו בו כמה חיילים כשהוא נוסע בעגלתו והתחילו לדלוק אחריו, ויהי כראותו שכלתה אליו הרעה החליט להטעות את החיילים, מה עשה, היכה בשוט על סוסו שיתחיל לרוץ, ובתוך כך קפץ מן העגלה ונס על נפשו, והחיילים המשיכו בטעותם לרדוף אחר עגלה ריקה, אדהכי והכי רץ לתוככי כפר הסמוך, ודפק על דלת הבית הראשון הסמוך לחומה, משפתח לו בעה"ב היהודי את הדלת, סיפר לו הלה דברים כהווייתן שהוא בורח מציפורני החיילים הרשעים מבלי לספר לו מי הוא, והתחנן על נפשו שיתן לו מסתור ומחסה בביתו, אך היהודי חשש על נפשו בידועו שבזוודאי תוך זמן קצר יבואו חיילי הצאר לחפש אחריו ואז יהיו חיי שניהם בסכנת מות, בלית ברירה המשיך האיש ודפק על בית של יהודי אחר, הלה הסכים להכניסו אל ביתו, הורה לו להחליף בגדיו - ולהתעטף ב'טלית' של היהודים ומיד לעמוד בקרן זווית כיהודי המתפלל 'שמונה עשרה' כשטליתו מכסה פניו, וכך, אף אם יכנסו החיילים לביתו לא תעלה על דעתם שהאיש ה'מתפלל' לפניהם הוא ה'גוי' אשר הם דולקים אחריו.

כך הווה, חיילי הצאר חיפשו אחריו מבית לבית, ומשראו יהודי עומד ומתפלל לא חשדו בו לרגע שהוא האיש המבוקש, והמשיכו בדרכם ובזה יצא האיש מכלל סכנה. לאחר שאכל ושתה וחימם את גופו שכב לישן על המטה שהציע עבורו בעה"ב בסבר פנים יפות. למחרת היום יצא לדרכו כשהוא מבטיח ליהודי שיזכור את חסדו וישיב לו גמולו הטוב ביום מן הימים, הלה שמע את דבריו וכיון שלא ידע שהוא מנהיגם של המורדים, לגלג (במחשבתו) ולעג ל'בן כפר' ש'הבטיח' לסייע בעדו לעתיד.

לאחר זמן ויגיעה רבה הצליחו המורדים להפיל את שליטתו של הצאר ניקולאי, ואז קיבלו המורדים עליהם את מנהיגם הנערץ (אותו

בשנות חייו האחרונות, היה הרב מפוניבז' ידוע חולי. הוא סבל מאד, ועם זאת המשיך כל העת בנסיעותיו ברחבי העולם, כדי לאסוף כספים עבור הישיבה הקדושה, בלי להתעייף. פעם שאל אותו אחד ממקורביו: "מהיכן שואב הרב את הכוחות הללו, לפעול עבור העמדת תורה, ללא עייפות, ללא לאות, מתוך מרץ ושמחה?". השיב לו הרב: "אספר לך את ה'סוד' הגדול, מהיכן שאבתי את הכוחות הללו להעמיד תורה בישראל

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על השמחה הגדולה בקיום המצוות

אחד ממקורביו: "מהיכן שואב הרב את הכוחות הללו, לפעול עבור העמדת תורה, ללא עייפות, ללא לאות, מתוך מרץ ושמחה?". השיב לו הרב: "אספר לך את ה'סוד' הגדול, מהיכן שאבתי את הכוחות הללו להעמיד תורה בישראל.

בהיותי ילד קטן, בעירה שהתגוררנו, היה מנהג המקום מידי שנה בפורים, להביא משלוח מנות לרב המקומי. היינו כמה אחים, וכל אחד מאיתנו ראה כבוד גדול להיות זה שיגיש את משלוח המנות לרב, לכן מידי שנה היה אבינו מטיל גורל בינינו, מי יזכה להיות זה שימסור את משלוח המנות לב. ומה כבר יכולנו להרשות לעצמנו להביא לרב? כמה חתיכות עוגה עם בקבוק יין ותו לא.

ההכנות לפורים החלו כבר כמה שבועות קודם לכן, כאשר אמא קנתה קמח שמרים ושמן, שיהיה למשלוח מנות לפורים, וההתרגשות לקראת היום הגדול והשמחה גברה ככל שהוא התקרב. והנה כמה ימים לפני פורים, אבא הגיע הביתה מאושר ושמח והחל לרקוד איתנו, על מה ולמה השמחה הגדולה? אמר לנו אבא: 'כל שנה, מי שדואג למשלוח המנות לרב זו אמא, והנה היום הגיע לעירה מוכר ספרים ובאמתחתו מסכת 'בבא בתרא' דפוס וילנא. באותם ימים, מי שהחזיק מסכת שלמה בבית ועוד מדפוס וילנא שהיה

עלינו לדעת כי בעבודת ה', בלימוד תורה וקיום מצוותיה, ישנן שתי דרכים: הדרך האחת היא, אדם מקיים מצוות כ'מלומדה'. כך הוא ראה בבית הוריו, כך הוא רגיל לעשות מאז ומתמיד. וכי מה יגידו בבית אם לא ילך לשיעור תורה? ומה יגידו החברים אם לא יקיים מצוות? והדרך השנייה היא, לגשת לקיום מצוה ולימוד תורה בשמחה עצומה, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים ק, ב): "עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה".

שני יהודים יכולים לקיים אותה מצוה, אבל הבדל תהומי ביניהם. שניהם מניחים תפילין בבוקר, האחד עושה זאת מתוך הרגל של שנים, ואילו השני חש תחושת אושר, כי הרי הוא האדם הנבחר שהשי"ת בחר בו מכל העמים ונתן לו את תורתו.

בספר "ארחות צדיקים" [שאינן ידוע מי מחברו אבל מוסכם שהוא מספרי המוסר הקדמונים, אשר על פי ה"שדי חמד" הוא חי עוד לפני תקופת האר"י] כותב ב"שער השמחה": "וכל העושה המצוות בשמחה, יש לו שכר אלף ידות יותר ממי שהמצוות עליו למשא". כי מצוה שמקיים יהודי מתוך שמחה, שכרו עליה גדול פי אלף, מאשר אם מקיים אותה בלי שמחה.

אין לנו אמנם מושג מהו מתן שכרן של מצוות, אבל אם נתאר לעצמנו שעל מצוה חשובה כמו הנחת תפילין יש שכר מסויים, הרי אם ניגשים למצוה הזאת מתוך שמחה אמיתית, מקבלים שכר גדול אלף מונים. וכך בכל מצוה ומצוה שמקיים האדם.

השפעת ריקוד הרב עם הגמרא

אספר סיפור מרגש, על הרב מפוניבז' זצ"ל, אשר כידוע הקים עולה של תורה בארץ ישראל, לאחר שעולם התורה שהקים בעירו פוניבז' בליטא עלה בלהבות בימי השואה הנוראים.

מיד בהגיעו לארץ גם לאחר שנודע לו על החורבן הגדול בארופה, שינס את כל כוחותיו וכל מרצו, להתחיל הכל מחדש.

בשנות חייו האחרונות, היה הרב מפוניבז' ידוע חולי. הוא סבל מאד, ועם זאת המשיך כל העת בנסיעותיו ברחבי העולם, כדי לאסוף כספים עבור הישיבה הקדושה, בלי להתעייף. פעם שאל אותו

לתדהמתי, נטל הרב את הגמרא בידי, והחל לרקוד איתה סביב השולחן, כמו שרוקדים עם ספר תורה בשמחת תורה, כאשר בפיו הניגונים המתלווים לכך.

שמונים שנה נוספות, הייתי ממשיך באותה דרך, להוסיף עוד ועוד תורה בישראל".

עד כאן סיפורו של הרב מפוניבז', שכבר איננו איתנו עשרות בשנים. בוודאי שאותו רב בעיר הולדתו של הרב מפוניבז', כבר אינו בין החיים שנים רבות הרבה יותר. בוודאי הוא לא יכול היה להעלות בדמיונו, כי בזכות אותו ריקוד של שמחה בפורים על קבלת גמרא חדשה, יקום לאחר עשרות שנים עולם של תורה בארץ ישראל. הרי יודעים אנו את כל מפעלי התורה שהקים הרב מפוניבז'. את כל רבבות לומדי התורה שלמדו בזכות מפעליו אלו. וכל ה'יש' האדיר הזה, הוא בזכות אותו ריקוד של שמחה, שרקד רב יהודי בעירה קטנה בליטא.

היש לנו מושג לגודל שכרו על המעשה הכביכול-קטן שעשה? אין ספק שנשמתו מתעלה בגנזי מרומים עוד ועוד, בזכות הפרות ופרי-הפרות של אותו ריקוד שמחה.

לו היינו יודעים את התוצאות המופלאות שיכולות לנבוע משמה של מצוה ולימוד תורה, בוודאי היינו מתחזקים עוד ועוד להרבות שמחה בימים קדושים ונעלים אלו.

(מתוך 'דורש טוב' פורים)

עדיין חדש, היה המאושר באדם. הנה, אומר לנו אבא. קניתי ממנו את הגמרא, כדי שאוכל להביא אותה כמשלוח מנות ממני אל הרב'. עדיין לא הבנו את משמעות הדבר" - המשיך הרב מפוניבז' וסיפר - "אבל ביום הפורים, אבא אמר לאח שנפל בגורלו להביא את משלוח המנות, שהוא יטול את העוגה ואת היין, ואילו לי הוא אמר לקחת את הגמרא ולומר לרב שזה משלוח מנות 'אישי' ששלח האבא. כאשר הגענו אל בית הרב, קיבלה אותנו הרבנית בשמחה, כדרכה תמיד, ונטלה מאחזי את העוגה והיין, ואילו אני ניגשתי אל הרב, מסרתי לו את הגמרא, ואמרתי לו שזה משלוח מנות אישי מאבי אלו.

לתדהמתי, נטל הרב את הגמרא בידי, והחל לרקוד איתה סביב השולחן, כמו שרוקדים עם ספר תורה בשמחת תורה, כאשר בפיו הניגונים המתלווים לכך.

דקות ארוכות רקד הרב עם הספר בידו, כאשר כולנו ניצבים בצד, מופתעים מהמראה, ואיתנו גם הרבנית, ואילו הרב רוקד ושר בשמחה שאין למעלה ממנה.

כאשר סיים לרקוד, פנה הרב לרבנית ואמר: 'רעבעצין, האם היית רוצה לתת לי גם משלוח מנות?' והרבנית משיבה: כמובן. ואז אומר לה הרב: 'את זוכרת שסיכמנו להתחיל בסעודת פורים בשעה חמש אחר הצהריים? אז אם רצונך לתת לי משלוח מנות, אנא ממך בואי ונאחר את הסעודה בשעה אחת, ובאותה שעה, אכנס לחדר ואלמד מהגמרא החדשה באין מפריע, וזה יהיה 'משלוח המנות' שלך אלי'... צריך להבין, כי במושגי הזמנים ההם, לא היה כמעט לאיש ש"ס שלם בבית, ולפעמים הש"ס היחיד בעיר היה בבית הכנסת, וגם זה לא תמיד. גמרא שלמה, מכריכה על כריכה, גם היא היתה אוצר מיוחד. כמובן, הרבנית הסכימה לבקשת הרב, ושוב נטל הרב את הגמרא, והחל לרקוד איתה סביב השולחן".

אמר הרב מפוניבז': "הייתי אז ילד קטן בן תשע, לא תמיד הבנתי את המשמעות של שמחת התורה, אבל הנה ראיתי במו עיני, באופן מוחשי, שמחת תורה מהי. חשבת בלבי: אם רב חשוב וגדול בישראל יכול לרקוד ולשיר דקות ארוכות, כי יש לו גמרא אחת, הרי אין אושר גדול יותר מלימוד תורה, ואם כן אקדיש את כל חיי להרבות תורה בישראל. ואם רצונך לדעת מהיכן אני שואב את הכוחות שלי לנדוד ברחבי תבל כדי להגדיל עוד ועוד תורה, הרי זה מאותה 'שמחת תורה' של פורים באותה שנה. דע לך, כי גם לו הייתי חי מעכשיו עוד

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מסיידו של אימון יחינו
הישיבה

לאחר שהרציתי את שאלותיי וקיבלתי תשובות ברורות על הכל, אמר לי הגר"ח שהוא רוצה לבקש ממני טובה, וכך אמר לי: היות שמפעם לפעם אתה נוהג להכניס לתוך המכתבים של השאלות כסף עבור הבולים של המכתבים שאני שולח בחזרה, אז אני מבקש ממך להפסיק להכניס כסף

אב"ד סאנטוב ליקווד הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א בפניני נועם שיח על מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זיע"א

מספרים על הגאון האדיר מרן הסטייפלר זי"ע, שבימי זקנותו אמר, שכל יום הוא מתפלל בדמעות שלישי על "חיימק'ה שלי" שיגדל לתלמיד חכם!... - וזה היה בזמן שבנו הגר"ח כבר היה מפורסם בין גדולי התלמידי חכמים שבדור שכל רז לא אניס ליה...

פעם לפני יום הכיפורים, נכנסתי אצל הגר"ח זצ"ל לקבל את ברכתו לקראת השנה החדשה, ובאותה עת נכנס גם אחד מאנשי שלומו של הגר"ח, ואמר הלה להגר"ח שיש לו בשורה טובה לבשר להרב, שהוא נתקבל לשמש כשליח ציבור בבית המדרש גדול ביוה"כ, והוא מבקש מהרב ברכה שיהיה המינוי בהצלחה גדולה.

שאל אותו הגר"ח אם הולכים לשלם לו עבור החזנות, השיב הלה בחיוב, שאכן הם הולכים לשלם לו על כך. כששמע הגר"ח

בעודני בצעירותי, הייתי במשך הרבה שנים שולח שאלות בכל מקצועות התורה למרן שר התורה הגאון האדיר רבי חיים קנייבסקי זצ"ל - עוד בחיים חיותו של אביו הגה"ק הסטייפלר זצ"ל, וזכיתי לקבל ממנו מכתבים רבים עם מאות תשובות בהלכה והשקפה. כמו"כ, בדרך כלל בעת שביקרתי בארץ ישראל זכיתי ליכנס אליו - עוד בחיים חיותו של אביו זצ"ל, וגם בשנים אח"כ, בטרם התחילו לנהור אליו אנשים רבים כבשנים האחרונות, היו לי הזדמנויות רבות לשבת אצלו בישוב הדעת, שאז השיב לי תשובות ברורות על כל מה ששאלתי אותו, וגם מסר לי כמה שמועות וקבלות שקיבל מאביו הגה"ק הסטייפלר זצ"ל ודודו הגה"ק ה"חזון איש" זצ"ל.

כמו"כ היתה לי הזכיה הרבה פעמים לראות אותו יושב בכניסה שליד המדרגות המוליכות לביתו עם סטנדר וגמרא גדולה לבוש בטלית קטן לבן, ולומד בהתמדה עצומה כשאף אחד לא מפריע לו. זכורני, שפעם אחת ניגשתי אליו והצגתי את עצמי בפניו ואמרתי לו את שמי, אמר לי הגר"ח על אתר במאור פנים "אהה! מיר שרייבן זיך כסדר" [אנחנו מתכתבים בינינו תמיד], ומיד הורה לי לשבת וסגר את הגמרא וענה לי על כל שאלותי בהלכה והשקפה באופן ברור ונחרץ.

לאחר שהרציתי את שאלותיי וקיבלתי תשובות ברורות על הכל, אמר לי הגר"ח שהוא רוצה לבקש ממני טובה, וכך אמר לי: היות שמפעם לפעם אתה נוהג להכניס לתוך המכתבים של השאלות כסף עבור הבולים של המכתבים שאני שולח בחזרה, אז אני מבקש ממך להפסיק להכניס כסף, ראשית, כי יש אחד שמשלם את כל ההוצאות של הבולים עבור המכתבים של התשובות, ושנית, אינני יודע מה לעשות עם הכסף! אשר על כן הוא לעול גדול עבורי, לכן אני מבקש ממך שלא לשלוח לי כסף, ואכן מאז הפסקתי לשלוח לו כסף עבור הבולים כבקשתו.

את דבריו, הגיב כשבת שחוק על פניו "אם כן, הרי זה כבר בהצלחה..."

**אני מחפש את הירושלמי
הזה כבר ששים שנה - ואני
מבקש מכם - אם יש אחד
היודע היכן הירושלמי הזה
כתוב, אנא, יבוא בבקשה
להודיעני - ואם תשאלוני
מנין לי דבר זה שיש בכלל
ירושלמי כזה - אומר לכם,
כך שמעתי ממו"ר הגה"ק
רבי טעביל מדוקלא זי"ע**

שמעתי מהגה"ק מקלויזענבורג בדבר הירושלמי, ושאלתי את פיהם היכן דברי הירושלמי.

לאחר זמן קצר קיבלתי מכתב מהגר"ח בו הוא כותב לי "אין זכור לי ירו' כזה" *אין זכור לי ירו' כזה*, אך הוא ציין איזה מראי מקומות ששם כתוב כעין הדברים האמורים בשם הירושלמי - כמו כן הגיע מכתב מאת הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל שכתב שבספר הקנה מגדולי המקובלים, שם כתב ממש כדברים האלה, אבל לא ציין היכן המקור של הירושלמי.

כעבור כמה שנים, נפגשתי עם הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל בעיר פליישמאנס באחד מימי הקיץ, והצגתי את עצמי - אמרתי לו את שמי ואת מקום מגורי - ואז שאל אותי מיד "האם ראית את ספר הקנה?"...

הגר"ח זצ"ל שאל פעם את הנוכחים ומקורביו אם הם יודעים מי היה הסנדק שלו בעת הברית, והמשיך וסיפר להם שאביו מרן הסטייפלר זצ"ל הוא בעצמו היה הסנדק, וכך הוה מעשה, שהברית שלו התקיימה עוד בחוץ לארץ, ולכבוד הברית התקבצו ובאו להם הרבה גדולי תורה, ביניהם הגאון בעל תורה תמימה זצ"ל, והסטייפלר פחד מאוד שאת מי מהם שהוא יכבד אותם בסנדקאות יש מן הגדולים שיכולים להיפגע מכך שהוא לא מכבד אותם בהכיבוד הזה, ולכן החליט לקחת את הסנדקאות לעצמו כדי שאף אחד מהגדולים לא יפגע בגללו...

לפני שנים רבות שמעתי מפ"ק של מרן הגה"ק מקלויזענבורג זי"ע, דהנה איתא בירושלמי שבאמת בזמנינו לא היו צריכים כלל להתפלל, לפי שאין יכולים לכוין בתפילה כדבעי, ומה שמתפללים הוא כדי "שלא תשתכח תורת תפילה" - דהיינו אנו מתפללים כדי שלא ישכחו שפעם היה דין שצריכים להתפלל, אבל בעצם מדין תפילה, לא היו צריכים להתפלל, ע"כ דברי הירושלמי.

ואמר הגה"ק מקלויזענבורג זי"ע: אני מחפש את הירושלמי הזה כבר ששים שנה - ואני מבקש מכם - אם יש אחד היודע היכן הירושלמי הזה כתוב, אנא, יבוא בבקשה להודיעני - ואם תשאלוני מנין לי דבר זה שיש בכלל ירושלמי כזה - אומר לכם, כך שמעתי ממו"ר הגה"ק רבי טעביל מדוקלא זי"ע, ואם מורי אמר שיש ירושלמי כזה - אין לי ספק שיש כזה ירושלמי - אך במטותא מינייכו, היודע היכן הירושלמי שיבוא להודיעני...

כשחזרתי לביתי, לקחתי פיסת נייר וכתבתי מכתב, אח"כ לקחתי עוד פיסת נייר וכתבתי עוד מכתב - את המכתב הראשון שלחתי אל הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל אב"ד מונטריאל, ואת המכתב השני שלחתי אל הגר"ח זצ"ל - אשר שניהם מהבקיאים הגדולים בדורנו - ואכן כתבתי לשני הגדולים את מה

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

**קשה לך?
זקוק לעזרה?**

המוקד לבני הישיבות מסיודו של אימון יחינו
הישיבה

"יהודים מתפללים תפילת שמונה עשרה שלוש פעמים ביום, ובזמן הזה הם נזכרים בכל הנשכחות וכל החשבונות עוברים בראשם בדיקה מחודשת, אבל הפריץ הוא הרי גוי, וגויים אינם מתפללים שמונה עשרה... מתי יהיה לו זמן להיזכר בכסף שאתה חייב לו???"

שיחה מרתקת מפי הגה"ח רבי אליהו דינקל, משגיח רוחני דשיבת רוז'ין-סדיגורא בבני ברק, על הסגולה המיוחדת של חודש אייר, על פי דרכו של הרה"ק רבי דוד מטולנא זיע"א

אליעזר (לייזר) רוט

"פעם, בעת שנפגשו שני האחים הצדיקים הרה"ק רבי דוד'ל מטולנא והרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא, שאל רבי יוחנן את רבי דוד'ל, אמור נא לי אחי היקר, איך זה שאנשים באים אלי ומבקשים להתברך מפי, אני מברך אותם מעומק הלב ומתפלל עליהם בכוונה גדולה, ולא תמיד הברכות שלי מתקיימות, ואילו אתה, כל היוצא מפיך כך עושים בשמים, והברכות שלך משפיעות הרבה יותר מהברכות שלי.

"מה הוא הסוד הזה שגורם לברכות שלך לפעול בצורה טובה יותר???"

"ענה לו רבי דוד'ל, תשובה מיוחדת במינה: "כשמגיע אליך יהודי להתברך, אתה שואל לרצונו, מקשיב לו באריכות, מברך אותו מעומק הלב ברכה כפולה ומכופלת עם כל הכוונה, וכשהוא יוצא החוצה הוא מרגיש שהוא בידיים טובות ושאתה, הצדיק רבי יוחנן מרחמסטריווקא, כבר דואג לו ומסדר את כל העניינים שלו בשמים. "אבל אצלי זה לא עובד כך", הוסיף רבי דוד'ל. "מי שנכנס אלי לחדר לבקש ברכה, בקושי מספיק לשפוך את צערו ושיחו וגבאים שלי כבר מגרשים אותו החוצה ומכניסים אחריו את הבא בתור. אני בקושי מספיק להפטיר אחריו ברכה בכמה מילים בודדות, וכשהוא יוצא החוצה הוא מרגיש שאפילו הרבי כבר לא יכול לעזור לו ולא מברך אותו, לכן הוא פותח ספר תהילים ומתפלל בדמעות שלישי לבורא העולם שיחלץ אותו מצרתו. "נו...", אומר רבי דוד'ל לאחיו רבי יוחנן, "אתה רוצה להתחרות בקב"ה? וכי יש לך ספק בכך שתפילתו של יהודי בלב נשבר ובדמעות שלישי לבורא העולם בכבודו ובעצמו שווה יותר מכל ברכה שאני ואתה יכולים לברך אותו???"

דבריו, "צדיקים אמרו ששמו של החודש מסמל את המילים "אני ה' רופאך", כששני ה'יודים' שבאמצע המילה משקפים כמוזן את שם ה'.

"זהו גם החודש היחיד בשנה שנתון כולו בתוך ימי ספירת העומר, ובוודאי יש לזה משמעות מיוחדת. מובא גם בשם הרה"ק רבי פנחס מקוריץ, שהגשמים היורדים בחודש אייר טובים לרפואה, ולכן נהגו להתרטב מעט ממי הגשמים האלו, אם יורד גשם בחודש אייר, על אף שעצם ירידת הגשמים בחודש זה נחשבת לסימן קללה כפי שאמרו חז"ל במסכת תענית.

"אבל אני רוצה לומר כאן דבר פחות ידוע: התורה הקדושה מספרת לנו על מאורע מאוד מיוחד שאירע ביום הראשון של חודש אייר, בשנה השנית לצאת בני ישראל מארץ מצרים. ביום זה מתחיל בעצם חומש במדבר, והקב"ה אומר למשה רבינו למנות את בני ישראל, ובו ביום הוא גם נותן להם את מצוות הדגלים.

"התורה הקדושה בעצם מסדרת את השבטים, מעניקה לכל שבט דגל משלו, וגם קובעת באיזה צד של המחנה ירוכז כל אחד מהשבטים, מי יהיה השבט הראשי ומי הם השבטים שיחנו על דגלו. המדרש ב'שיר השירים' אף אומר על הפסוק "צאו וראו..." ש'ביום חתונתו' זה מתן תורה ו'ביום שמחת לבו' זה זמן הדגלים! היום שבו הקב"ה נתן לבני ישראל את מצוות הדגלים, זהו יום שמחת לבו של הקב"ה, שלכאורה הוא יום יותר שמח עבור

את הסיפור הנפלא הזה, שמענו מפי של הגה"ח רבי אליהו דינקל, משגיח רוחני דשיבת רוז'ין-סדיגורא בבני ברק. לכבוד חודש אייר... "חודש אייר הוא חודש מאוד מיוחד", פותח הרב דינקל את

**לימוד התורה. התורה
הקדושה היא 'משיבת נפש',
היא נותנת לאדם רוגע
ויישוב הדעת, היא מרוממת
אותו והופכת אותו להיות
מוכן ומוכשר יותר לקבל
את ההארה שבכל המצוות**

גם אם האדם שמתפלל כביכול אינו ראוי לכך.

זה לוקח זמן להבין שהוא עני

"אגב", מוסיף הרב דינקל, "מספרים שפעם בא יהודי עני להתברך מפי רבי דוד'ל מטולנא, ונאלץ להמתין בתור זמן ממושך כי לפניו נכנס אל הרבי איש עשיר מאוד בעל עסקים חובקי עולם, והרבי הקדיש לו זמן יותר מהרגיל. מיד אחריו נכנס העני, פירט את בעיותיו, הרבי בירך אותו וזמנו בחדר הרבי הסתיים... אותו יהודי הצטער צער רב על כך שהוא אינו זוכה ליחס מכבד כמו העשיר. "הרבי הרגיש בצער, ושאל אותו מדוע נפלו פניו, והיהודי העני העז, ושאל לא די בכך שאני עני ואביון, והוא התמזל מזלו והתברך בעושר, אני גם צריך להסתפק בשניות בודדות בחדר הרבי והוא מקבל יחס מכבד ומעריך, האם יש צדק בהתנהגות הזאת???"

"השיב לו הרבי: תראה כמה גדולה הטעות שלך. אתה נכנס אלי לפה, ומה הדבר הראשון שאתה אומר? רבי אני עני ואביון, אין לי פרנסה. הבעיה ידועה, אין צורך לחפש מה מעיק עליך, אני יכול

הקב"ה מהיום שבו ניתנה התורה.

לכאורה צריכים להבין, מה השמחה הגדולה במתן הדגלים? הקב"ה נתן לנו כל כך הרבה מצוות, ולא נאמר על הימים האלו 'יום שמחת לבו', לא על מצוות מילה, לא על קרבן פסח, אפילו לא על שבת ודינים וכו', רק על מצוות הדגלים. הלא דבר הוא!!!

איש על מחנהו ואיש על דגלו

"אומר רבי דוד'ל מטולנא: כתוב בתהילים "בשם אלוקינו נדגול, ימלא ה' כל משאלותיך", היום הזה והחודש הזה שבו הקב"ה נתן לנו את מצוות הדגלים, הוא נתן לנו יחד איתה מתנה נפלאה, מילוי כל המשאלות. מכאן אמר רבי דוד'ל, שבחודש אייר יש כח מיוחד לתפילות של עם ישראל. בכל שנה ושנה, בראש חודש אייר מתחדש הכח הזה מחדש, מתעוררת מידת הרחמים והתפילות שלנו מקובלות יותר לפני אדון כל. את הווארט הזה כותב רבי דוד'ל בספרו 'מוגן דוד', וגם ב'ברכת דוד'.

"זה דבר חשוב, שצריכים לדעת ולחיות עם זה, לא רק בראש חודש אייר אלא בכל החודש, כי הרי "גופא בתר רישא גריר", כל הגוף שהוא החודש עצמו, נגרר אחרי ראש החודש, וכל החודש הוא זמן מסוגל יותר לתפילה.

"ומה באמת כוחה של תפילה? יכול אדם לומר לעצמו חלילה וחס, מה שווה התפילה שלי? וכי אני צדיק מופלג שבשמים יש ערך לתפילות שלי? האם הן עושות בכלל רושם? הרי אני כיר את עצמי ואני יודע שכבר כך וכך זמן לא פתחתי גמרא, כך וכך זמן לא פתחתי ספר תהילים, באיזו חוצפה אני יכול לבוא בכלל ולבקש בקשות מהקדוש ברוך הוא, מה פתאום שהוא יתייחס אלי???"

"יש ווארט נפלא ששמעתי בשם הרבי ה'ברכת משה לעלוב' שאמר משמו של רבי דוד'ל מטולנא, על הפסוק "למנשה גמליאל בן פדהצור". גם לאדם שכביכול נשכח בשמים 'למנשה', מלשון 'נשני אלוקים', הוא כבר נשכח בתהום הנשייה, וכביכול אין לו שום ערך, אם הוא אומר "גמליאל", כלומר 'גם לי א-ל', אז הוא זוכה ל'פדהצור' - 'פדהו צור'. הקב"ה שהוא צור כל העולמים, פודה אותו מצרתו. כי הקב"ה שומע תפילת כל פה,

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

18-18-20-1800

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

המוקד לבני הישיבות מיסודו של אהרן איתנו
הישיבה

**רוצה להרגיש
טעם בלימוד?**

יש לנו בשורה

בשבילך!

יום אחד בדרכם בחזרה מן הכותל, נתקל אותו אדם בחושך בלא משים קורת ברזל עבה שבלטה מן הקיר. הוא נחבט ברגלו, מעד ונפל ברחוב, וספג מכה חזקה מאד. כאביו היו נוראים, והוא גנח ונאנח ביסורים קשים. בהביטו על פני הרבי הקדוש ראהו מחייך לעברו בשמחה... המראה הזה היה משונה מאד בעיניו, ושאל את הרבי במרירותו: "וואס איז דא צו לאכן?... [וכי מה יש לצחוק כאן?]

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על הקשיים שיש בדרך..

אותה פת יבשה [כורך]... אוי ואבוי! הוא הרגיש שהוא ממש נחנק עם זה... האם לזה יקרא מעדנים?! וכי זהו אוכל טוב?! על מה רימה אותו חברו כל כך... הוא כעס עד מאד ולא היה יכול עוד להתאפק, קם וברח מן המקום באכזבה קשה!

למחרת פגש את ידידו היהודי, ומיד החל לרטון בפניו: "למה זה רימיתני? הכי זה אוכל טוב יקרא? הלא לא נתנו שם כמעט כלום... חוץ מכמה מאכלים פשוטים ויבשים..."

חקר אותו היהודי, מה היה שם בדיוק, וכיצד התנהל שם כל הסדר... כשסיפר לו הפרטים לאשורם, אמר לו היהודי: "טיפש שכמותך! אילו היתה לך עוד טיפת סבלנות אחת, היית זוכה! הרי מיד לאחר המרור והכורך, באה הסעודה הגדולה והמיוחדת של חג הפסח! [שולחן עורך], אם כבר חיכית את כל הזמן הזה עד המרור, מדוע לא נשארת..."

החיים משולים הם לסדר ליל פסח, אוכלים שיעור גדול של מרור וכורך וכו', וסובלים הרבה ממיצוי מצה ומריבות וכו'... ורק לאחר מכן מגיע "שולחן עורך". אל לו לאדם להתיאש, גם אם הוא מרגיש שהוא

היה היו פעם שני קבצנים נודדים, שעשו ביניהם חברותא למלאכת השנור... [שנוררס], האחד היה יהודי, ואילו השני היה גוי, בכל מקום בואם היו מתפרנסים ונהנים יחד מן הצדקה, והיו נודדים הרבה מעיר לעיר ומכפר לכפר.

בערב חג הפסח פונה הקבצן היהודי אל הגוי: "שמע נא ידידי, הערב מקבל אני כיד המלך... כי בסדר ליל פסח מזמינים היהודים אורחים, כל דכפין וכל דצריך... גם אני אהיה בעזרת השם מוזמן אצל איזשהו בית יהודי, ואוכל להנות מכל המאכלים הטובים, הנודעים ביחודם המופלא, שהיהודים מכינים לחג הפסח".

נתקנא בו חברו הגוי, והחליט גם הוא להתחפש ליהודי, כדי שגם אותו יזמנו לליל הסדר.

ואכן כך הווה, הגיע ליל הסדר ועשה הגוי עצמו כאלם, כדי שלא יוכלו לזהות שהוא אינו יהודי, ישב ביחד עם כולם, והשתדל להראות כשווה בין שווים... כשמוזג לו כוס ראשון של ארבע כוסות [קדש], מלמל ביחד עם כולם כאילו אומר את הקידוש כמו כולם... כשניגשו אחר כך לנטילת ידים [ורחץ], חשב הגוי לעצמו: הנה רוחצים כבר את הידיים כדי לגשת מיד לאכילת המעדנים המשובחים שחברו כל כך שיבח... אך עד מהרה תוחלתו נכזבה, התברר שטעה, מגישים לפניו כעת רק איזה ירק פשוט [כרפס] טבול במי מלח...

מה מאד התכזב שוב כשראה שרק בוצעים איזו מצה יבשה וקשה [יחץ], ואפילו לא אוכלים ממנה, אלא מטמינים אותה... הוא החל לאבד מעט את סבלנותו, בשביל מה כל אריכות הטקסים המשונים האלו, חשב בליבו... למה לא ניגשים ישר ולעניין? כל סדר ההגדה [מגיד] ישב כמו על קוצים, היכן המאכלים המשובחים?

והנה כשסיימו סוף סוף לומר את ההגדה במתינות ובישוב הדעת עם כל פרושיה ואורותיה, נטלו ידיים בשנית [רחצה], והנה כבר מברכים [מוציא] - "סוף סוף נותנים כבר משהו לאכול" חושב הוא... אבל לא היה זה אלא פת יבשה וקשה שכזו [מצה]...

נו, בלית ברירה השלים עם המצב וקיווה מאד שלאחר פרוסת מוציא מצה' כבר תגיע סוף סוף המנה הראשונה... אך הנה שוב מכבדים אותו בכזית חזרת חריפה ביותר [מרור]... ושוב אותה חזרת בתוך

**"אילו היתה לך עוד טיפת
סבלנות אחת, היית זוכה!
הרי מיד לאחר המרור
והכורך, באה הסעודה
הגדולה והמיוחדת
של חג הפסח!..."**

כשנגזרת לאדם ישועה גדולה, קשה למקטרג להסכים בדבר, ונותנים לו רשות לתת לאדם 'סטירה קטנה' [א קליין פאטש...], ובזה נחה דעתו, והפח נשבר ואנחנו נמלטנו, וניתן להביא עליו את ישועתו" [ידוע ממרן הבעל שם טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, הטעם שכשאדם נופל כולם צוחקים, מחמת המתקת הדינים שבנפילתו]. ואכן תכף לאחר מכן זכה אותו יהודי לישועתו הגדולה. ללמדנו שלפעמים הקושי והיסורים - הם בעצמם הדרך לישועה הגדולה!

(מתוך טיב המעשיות)

אוכל מרור, אסור לברוח מן המערכה! רק להתאזר בהרבה סבלנות, ולדעת שלבסוף - לפעמים בעוד טיפת סבלנות אחת - בעזרת השם יגיע גם ה"שולחן עורך", ויגיעו ימי הטובה בזה או בבא, אמן.

סיפר לי הרב החסיד רבי אליעזר עקשטיין, זכרונו לברכה, שהיה מאנשי שלומו ומקורביו של הרבי הקדוש מזוועהיל, זכותו יגן עלינו, ובמשך שנים עשרה שנה היה משתתף במנין הקבוע שהתפלל עמו מידי יום ביומי במנחה ומערבי בכותל המערבי.

לאחר התפילה היו הולכים יחדיו אנשי הקבוצה ומלוים את הרבי הקדוש לביתו שבשכונת בית ישראל הותיקה. בתקופה אחת היה אחד מאנשי הקבוצה זקוק לישועה גדולה בענין מסוים, והוא הפציר על כך רבות בפני הרבי. גם בתפילותיו בכותל המערבי היה בוכה הרבה ושופך צקון לחשו לישועה רבתי.

יום אחד בדרכם בחזרה מן הכותל, נתקל אותו אדם בחושך בלא משים קורת ברזל עבה שבלטה מן הקיר. הוא נחבט ברגלו, מעד ונפל ברחוב, וספג מכה חזקה מאד. כאביו היו נוראים, והוא גנח ונאנח ביסורים קשים. בהביטו על פני הרבי הקדוש ראהו מחייך לעברו בשמחה... המראה הזה היה משונה מאד בעיניו, ושאל את הרבי במרירותו: "וואס איז דא צו לאכן?"... [וכי מה יש לצחוק כאן?] ענה לו הרבי להפתעתו: "שמח אני על ישועתך! תדע נאמנה, שעתה עם נפילתך זו נושעת מצרתך הגדולה. תפילותיך הרבות התקבלו למעלה בשמים, ופעלת להחיש ולקרב את ישועתך. אבל לפעמים

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד השיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: **1-800-20-18-18**

או בטל': **073-7078388**

"אני תמיד אומר לבחורים, את דברי קדשו של רבי דוד'ל מטולנא שאומר שכל המצוות שבתורה צריכים להתכונן לפני שמקיימים אותן, צריכים ישוב הדעת, לקיים את המצווה כראוי. אבל יש מצווה אחת, שעצם הקיום שלה הוא ההכנה הטובה ביותר והוא זה שמביא את יישוב הדעת: לימוד התורה. התורה הקדושה היא 'משיבת נפש', היא נותנת לאדם רוגע ויישוב הדעת, היא מרוממת אותו והופכת אותו להיות מוכן ומוכשר יותר לקבל את ההארה שבכל המצוות וגם של ההארה שבלמוד התורה עצמו. ולכן בלימוד התורה אפשר לקפוץ מיד פנימה, גם בלי שום הכנה. אין אף דבר בעולם שגורם לאדם שהוא 'עדיין לא כשיר ללימוד

תורה', פשוט להתחיל ללמוד, זאת ההכנה הטובה ביותר... "ואם כבר הגענו עד לכאן עם הסיפורים הווארטנים של הרה"ק רבי דוד'ל מטולנא זיע"א נשלים את דברינו בעוד סיפור אחר אחרון:

"פעם באו אליו כמה 'משכילים' ואמרו לרבי דוד'ל שהם רוצים לנהל עמו דיון בכמה מנושאי הליבה של הדת היהודית. הם רוצים לשמוע את דעתו, להשמיע את דעתם, ומי יודע אולי הוא יצליח לשכנע אותם.

"אמר להם רבי דוד'ל, "אין לי שיג ושיח אתכם ואיני יכול לנהל עמכם דיון, כי אני מייצג את ההיפך הגמור ממה שאתם מייצגים". "שאלו ה'משכילים', ילמדנו רבינו, למה הרבי הפוך מאתנו עד כדי כך, ההיפך הגמור? למה?

"ענה להם הרבי, אתה מכנים את עצמכם משכילים, מה זה משכיל באידיש הכוונה היא "איינער וואס קען" - אחד שידוע. אבל המילה 'קען' על ההטיות השונות שלה, יש לה משמעות כפולה. גם מלשון ידיעה, וגם מלשון יכולת. כלומר, 'משכילים' יכולים (יודעים) הכל.

"אבל אני, אני לא יכול. כל היום יש לי דברים שאני לא יכול לעשות. אני מתעורר בבוקר, איני יכול לקום מהמיטה לפני שנטלתי ידיים, אני לא יכול לומר דבר שבקדושה לפני שאמרתי קריאת שמע, אני לא יכול לישן עד מאוחר כי אני עלול להפסיד זמן קריאת שמע חלילה, אני לא יכול להתפלל בבית, כי אני צריך להתפלל עם מניין ואני לא יכול לנעול נעל שמאל לפני שנעלתי נעל ימין".

"כך הוסיף רבי דוד'ל למנות בפניהם את כל הדברים שהוא לא יכול לעשות במשך כל היום כולו, כשלבסוף הוא משלח את המשכילים מלפניו ואומר להם: "אתם יכולים הכל, ואני לא יכול כלום. וכי לא זה מה שאמרתי לכם שאני ואתם מייצגים שני הפכים גמורים???"

לברך אותך שירווח לך ושתתפרנס בכבוד, ואתה יכול לצאת אחרי שבקשתך נתמלאה וקיבלת את הברכה לה אתה זקוק. "אבל האיש העשיר הזה נכנס לכאן, ואני שואל אותו מה מציק לו. מה הוא עונה? לא חסר לו כלום, יש לו משפחה יפה, כסף, כבוד, עושר, יש לו עסקים במדינה פלונית ובעיר פלמונית, אני צריך הרבה מאוד זמן כדי לשמוע ממנו שאחרי כל החשבונות וניכוי כל הבעיות שיש לו והעניינים שעמם הוא נאלץ להתמודד בסופו של דבר הוא עני ואביון בדיוק כמוך...".

פריץ שמתפלל שמונה עשרה?

"ואם כבר הזכרנו עד כה כמה ווארטנים וסיפורים מהרה"ק רבי דוד'ל מטולנא, אני רוצה להשלים את השיחה בסיפורים משמו, שנוגעים גם הם לעניין, מה גם שיזמא דהילולא של רבי דוד'ל עצמו הוא ב' באייר, בעוד כשבוע וחצי, ומן הראוי לעסוק בזכרו של אותו צדיק קדוש ונורא.

"רבי דוד'ל היה מרבה לדבר על העניין הזה של תפילה לבורא העולם בלב נשבר ומעומק הלב. פעם הגיע אליו אחד מחסידיו, וביקש להתייעץ. מאחר והוא עושה עסקים עם הפריץ באזור, ואירע מקרה שהפריץ טעה בחשבון ולקח ממנו סכום כסף קטן יותר ממה שהיה צריך לקחת, הוא מתלבט כעת עם עליו להחזיר לפריץ את הסכום המלא, מחשש פן ישים הפריץ לב לבסוף לכסף החסר ויתמלא בזעם עליו בחשד שניסה לגנוב ולהונות אותו, או שעדיף לא להחזיר לפריץ את הכסף, כי 'טעות עכו"ם מותר', ומי אומר שהפריץ ייזכר בסכום החסר???

"ענה לו רבי דוד בדרך צחות, "איך ייתכן שהפריץ ייזכר בסכום שאתה חייב לו?? מילא אם היה יהודי, יהודים מתפללים תפילת שמונה עשרה שלוש פעמים ביום, ובזמן הזה הם נזכרים בכל הנשכחות וכל החשבונות עוברים בראשם בדיקה מחודשת, אבל הפריץ הוא הרי גוי, וגויים אינם מתפללים שמונה עשרה... מתי יהיה לו זמן להיזכר בכסף שאתה חייב לו???"

"למעשה הורה רבי דוד'ל ליהודי להחזיר את הכסף לפריץ, אבל האמירה הזאת היא נוקבת וחודרת חדרי בטן. איך נראית תפילת השמונה עשרה שלנו, ואיך היא היתה צריכה להיראות..."

אתם יכולים הכל, אני לא יכול כלום...

לסיום, בימים הקרובים מתחיל זמן הקיץ, ולפעמים קורה שבחור מרגיש שהוא לא התכונן מספיק בימי בין הזמנים, ואם הוא היה מתכונן טוב יותר הוא היה יכול להתחיל 'ברגל ימין', אבל עכשיו שהוא בא לא מוכן אז חלילה הוא עלול להיכשל...

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

דרך הלימוד שלו היתה ללמוד כל דבר ביסודיות, אבל לא להיבהל משאלות שאינן מתורצות. רגיל היה על לשונו לומר שגם בעלי התוס' נשאר פועמים רבות בקושיא, וכמאמר העולם "מקושיא לא מתים". והרבה יותר המור לענות תירוץ שאינו ישר ואינו נכון, מאשר להשאיר שאלה פתוחה בלי תשובה

שיחה מרתקת עם הרה"ג רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א
נכדו של הגאון רבי מאיר ברנסדורפר זיע"א, בעל ה'קנה בשם'

אליעזר (לייזר) רוט

מבושלות כל צרכן וממילא אסור להחזירו, אבל הסבא טען בתוקף להקל בזה, וגם אם התבשיל משתבח אחרי שמחזירים אותו לפלטה, אין בכך שום איסור על פי השו"ע.

"מקרה אחר שהקל בעניין שעורר פולמוס רחב היה הסכך שכיום מכונה 'קיינעס' וכדו', שמחברים את הקנים זה לזה כעין מחצלת או שטיח, והיו מי שפקפקו וטענו שזה חורג מהמסורת המקובלת ויש לאסור, אבל הסבא היה הראשון שטען בתוקף שעל פי השו"ע הסכך הזה כשר ומהודר לכתחילה בלי שום פקפוק, ואכן נתקבלה ההוראה שלו בכל רחבי העולם וכיום אין כמעט מי שמפקפק בהלכה זו.

מלח בנרות השבת

"אני זוכר שפעם שוחחתי עם הסבא בעשרת ימי תשובה והוא התעניין בעניין הכפרות. אמרתי לו שאני כרגע מאוד דחוק בכסף, ואין לי אפשרות להוציא דמים מרובים כדי לקנות תרנגול או תרנגולת ככפרה עבור כל אחד מבני ביתי, ולכן אני עושה כמו שכתוב בהלכה שאפשר לקחת תרנגול אחד לכל הזכרים שבבית ותרנגולת אחת לכל הנקבות שבבית וכך לצאת ידי חובה, כי אומנם על פי האר"י הקדוש יש עניין מיוחד לעשות לכל אחד כפרות באופן

השיחה נסובה אודות הדבקות המופלאה של הסבא הגדול בשולחן ערוך, והאופן בו קיים אותו בדקדוק ובלי שום חיפוש קולות או היתרים, ואדהכי והכי שמענו מפיו עוד כמה עובדות נפלאות המפנות אלומות אור לדרך חייו וצורת התנהלותו של הגאון הגדול, ענק שבענקים, אשר האיר מהודו על הארץ ועל הדרים עליה, בשו"ת שלו 'קנה בשם', בתפקידו כדיין מן המניין בבית הדין של 'העדה החרדית' בירושלים, וכן כמוהל מומחה וזריז במלאכתו אשר פעל ללא ליאות כדי להעמיד את הדת על תלה בכל תחומי החיים. "מבחינתו של הסבא, השולחן ערוך לא היה רק ספר שלומדים בו ופוסקים על פיו אלא בעיקר ספר שחיים אתו בכל רגע נתון", מספר לנו נכדו רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א, בן לבנו הגאון רבי אהרן ברנסדורפר שליט"א, אשר יצא שמו ברחבי תבל כאחד מגדולי המומחים באמנות השחיטה והבדיקה, שתהיה כדת וכדין, על פי המסורת ובכפוף להוראות שקיבל מאביו הגאון זיע"א.

"כל הגישה של הסבא ה'קנה בשם' לחיים, כל צורת ההסתכלות שלו על דברים היתה דרך השולחן ערוך. מה שכתוב בשולחן ערוך עושים, מה שכתוב שלא לעשות לא עושים. בלי להתחכם ובלי לחפש דרכים עוקפות וכל מיני היתרים וקולות", מספר הנכד שליט"א.

"העולם היה אומר על הסבא שהוא 'מחמיר', אבל האמת שהוא לא היה אדם הנוטה לחומרות וכדו', אלא הוא פשוט דבק בשולחן ערוך בלי לחפש היתרים, לא בגלל שהוא החמיר, אלא בגלל שהוא לא ראה שום סיבה לסטות ממה שכתוב בשולחן ערוך... גם אם לפעמים קצת קשה, זה לא אומר שצריך לוותר ולהתגמש חלילה וחס.

"היו מקרים רבים שדווקא ההליכה הזאת לאורו של השולחן ערוך בלי לנטות ימין ושמאל, העמידה אותו בצד המיקל, לפעמים גם היה זה נגד גאוני עולם מצוקי ארץ שסברו להחמיר. כך למשל היה פעם פולמוס אדיר בירושלים סביב שאלת החזרת סיר חמין לפלטה החשמלית, כשבסיר יש עצמות שעדיין לא התרככו, והבישול הממושך ירכך אותם. היו שטענו שזה נראה שאין העצמות

כשהוא נכנס לישון, היא הסתכלה עלי בתמהון ואמרה לי: "מה זאת אומרת? על השולחן בסלון, על יד הספרים, כשהוא סוגר את הספרים כדי ללכת לישון, לשם מה הוא זקוק למשקפיים?".

"זאת היתה דרכו, מסיימים ללמוד הולכים לישון, קמים בבוקר רצים לבית הכנסת, אין אף רגע אחד שהולך לבטלה. ככה נהיים גדול בישראל!".

"ההתמדה שלו היתה מן המפורסמות ורבים היו עדים לה כי הסבא גם היה מוהל מומחה כידוע, וכמעט כל יום היה משתתף בברית, אבל בהגיעו לברית הוא לא היה מבטל זמן בהמתנה עד שהכל יהיה מוכן ומאורגן, הוא פשוט היה פותח ספר ומנצל את הדקות הבודדות שנתרו פנויות עד לרגע שבו יצטרך להתחיל בברית עצמה.

ללמוד מחדש

"אבל כשזה הגיע ללימוד, היה לו את כל הזמן שבעולם. הוא אמר לי פעם "לפום חורפא שבשנתא", לפעמים אנשים שיש להם כישרונות מאוד חזקים, עלולים ללמוד בצורה לא נכונה, הם מבינים מדי מהר ולא מתאמצים לעיין בדבר ולהבין אותו בצורה מסודרת, מה שגורם להם להישאר עם טעויות.

"לא פעם הוא הזמין אותי ללמוד איתו בראש חודש. הרי בראש חודש אין מושב בית דין, ומילא היו לו כמה שעות פנויות, בחלק מהפעמים הוא הקדיש את השעות הללו ללמוד איתי. פתחנו שולחן ערוך, ספר שהוא היה בקי בו ישר והפוך והיה שגור על לשונו, ובכל זאת הוא למד איתי כאילו זאת היתה הפעם הראשונה שהוא לומד את הסימן הזה, הוא קרא מילה במילה, במתינות ובאיטיות, רצה לוודא שאני מבין ושהוא עצמו מבין כמו שצריך, סיכם את מה שקרא, שאל שאלות, חיפש תשובות, כאילו מעולם לא למד שולחן ערוך לפני כן.

"דרך הלימוד שלו היתה ללמוד כל דבר ביסודיות, אבל לא להיבהל משאלות שאינן מתורצות. רגיל היה על לשונו לומר שגם בעלי התוס' נשאלו פעמים רבות בקושיא, לא על כל שאלה שלהם היה להם תירוץ, וכמאמר העולם "מקושיא לא מתים". והרבה יותר חמור לענות תירוץ שאינו ישר ואינו נכון, מאשר להשאיר שאלה פתוחה בלי תשובה. בכלל הוא היה מאוד מתרחק מפלפולי סרק ומסברות שאין להן אחיזה בפשט.

"גם כשהיה פוסק הלכה לשואלים, הוא תמיד היה מסביר את עצמו ואת ההגיון שבדבריו. זה לא היה בדרך של 'ככה אמרתי וככה תעשו', אלא הוא היה מסביר לכל מי שביקש מה המקורות שלו ולמה הוא הגיע למסקנה כזאת. לא פעם היו השואלים מתווכחים אתו והוא השיב להם דבר דבור על אופניו, ואם אירע שהוא נוכח לדעת שאכן היה מקום להשיב אחרת, הוא אל היסס לשנות את דעתו ולקבל את הדעה שכנגד, כי החתירה שלו היתה כל הזמן רק לדבר אחד: לאמיתה של תורה.

"גם כשניהל מערכות ציבוריות, הוא אף פעם לא עשה זאת מתוך רצון לנצח או להשפיל חלילה את הזולת, אלא אך ורק מתוך כוונה אחת ויחידה לתקן את הטעון תיקון כדי שההלכה תישמר בלי שום פקפוק.

פרטני עם עוף נפרד, אבל במצב הכספי שלי כרגע, כך טענתי, אני לא יכול לעמוד בדברים שהם אינם בגדר חובה מעיקר הדין.

"ללא אומר ודברים שלך סבא את הארנק, הוציא שטר של 100 דולר ונתן לי, שיהיה לי לקנות כפרה לכל אחד מהילדים.

"הוא לא אמר כלום, אבל ההרגשה שהוא נתן לי אז היתה שהוא פשוט לא מבין אותי. מה אני מחפש להתחמק מקיום המנהג. אז מה אם אין כסף? הקב"ה ישלח כסף, וכי קצרה ידו מלשלם לנו את הכפרות שאנחנו עושים לילדים?

"אתן דוגמה נוספת ומעניינת מאוד. מנהגו של הסבא היה שכשהכין את הנרות בערב שבת, היה מוסיף מעט מלח לשמן. מה הסיבה? כי הרמ"א כותב בסימן רס"ד שנותנים גרגיר של מלח על פי הנר, והמשנה ברורה מסביר שהמלח 'צולל את השמן' שיימשך טוב יותר אחר הפתילה.

"המנהג הזה כמעט עבר מן העולם. כיום השמנים מאוד צלולים ודולקים יפה, וכל האחרונים סוברים שאין צורך לתת מלח בשמן, אבל הוא לא הלך לבדוק בכלל אם השמן דולק יפה או לא, ואם המלח מוסיף לבעירה הטובה של השמן או לא. מה כתוב בשולחן ערוך? מה אומר הרמ"א? ששמים מלח? אז שמים מלח! למה ללכת לחפש קיצורי דרך ולבדוק אם זה כן חסר או לא חסר???

"זאת רק דוגמה אחת להרבה מאוד הנהגות שהיה נוהג בצורה מאוד פשוטה, מה שכתוב בהלכה הוא עושה, בלי לעגל פינות ובלי לחפש קיצורי דרך".

בין כביסה וכלים

"באופן כללי הוא היה אדם מאוד ענייני. הוא לא ביטל רגע מיותר, כל היום שלו היה עמוס מאוד. הסבתא תליט"א אומרת תמיד שהסבא זיע"א היה עוזר לה בבית הרבה יותר מאברך ממוצע בדורנו. הוא גידל 16 ילדים בלי עין הרע, כמובן שבבית היו מטלות לרוב והרבנית לבד לא הסתדרה עם העול הכבד לבדה. היו תקופות שהיו כמה וכמה ילדים קטנים והוא היה שוטף כלים ומכבס כשהיה צורך בכך. הוא היה מסדר את הבית ועוזר בכל מה שהיה צורך, אבל הכל נעשה בצורה מאוד יעילה, בלי לבטל זמן.

"ביום שישי הוא היה קם מוקדם מאוד, מתפלל באחד המניינים הראשונים ולאחר מכן היה מגיע הביתה, עוזר בבית שלוש או ארבע שעות, ובשעה 11 או 12 בצהרים הבית כבר היה מוכן לשבת, או אז הוא היה אץ רץ אל בית המדרש ושוקע בלימוד עד כניסת השבת כשהוא משאיר לעצמו רק זמן קצר לטבילה של ערב שבת ולהתארגנות אחרונה לכבוד שבת קודש.

"פעם הגיע יהודי אחד שהכיר את המצב בבית וראה שהריהוט מאוד בסיסי. אותו יהודי אמר שהוא רוצה לקנות לסבא מתנה, שידה שתעמוד ליד מיטתו כדי שיהיה לו אפשרות להניח עליה ספר שהוא מעיין בו כשהוא שוכב לישון וכדו'.

"הסבא התנגד בתוקף, ולמה? כי הוא לא מבין למה צריך שידה במיטה ישנים, הוא לא צריך מדפים או שידות ליד המיטה, זה מיותר. שאלתי את הסבתא שלי, איפה סבא שם את המשקפיים

**היו בטוחים שהסבא ייעדר
הפעם מהשיעור, גם בגלל
העיסוק האינטנסיבי בעניין
וגם מפני הסכנה... אבל
הוא לא מנע את עצמו
מהשיעור והגיע ומסר אותו
עם כל החיות וה'ברען',
והיה ממש פלא גדול**

בטעות על אצבעו של הסבא, ונגרם לו נזק משמעותי לאצבע והיה ברור שצריך לקחת אותו לבית חולים כדי שיעשו טיפול כירורגי, אבל השעה של מסירת השיעור כבר הגיעה, והוא לא ויתר בשום אופן על מסירת השיעור. הוא נכנס לבית המדרש, הביאו לו ספל על מים, היד הפצועה היתה בתוך הספל מתחילת השיעור ועד סופו, והוא מסר את השיעור בבהירות ובעמקות מופלאה כשהוא לא מרגיש בכלל את הכאב הנורא. רק לאחר שסיים את השיעור הוא פנה לבית הרפואה ואכן היו צריכים לבצע טיפול כירורגי לא פשוט. "כל מי שישב שם, נזכר בדברי הגמרא בשבת (פח) שמספרת על רבא שישב ולמד כשאצבעו שתתה דם ולא הרגיש בכך, עד שאמר לו אותו צדוקי "עמא פיזיא", והשיב לו רבא "אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם".

(מתוך 'לקראת שבת')

"ואכן, הוא ניהל לא מעט מערכות מתוקף תפקידו כדיין ב'עדה החרדית' ומכח הבקאות העצומה שלו בכל תחומי ההלכה. הוא היה בקי מופלג בהלכות טהרה, בהלכות מקוואות, בהלכות שחיטה, בהלכות מילה, ובכל מקצועות התורה. לכן הוא זיהה הרבה דברים שהיו טעונים תיקון ועמד על כך בכל תוקף.

"זכורני שפעם דיברתי אתו על איזה דקדוק הלכה, ואמרתי לו שאני לא כל כך בטוח שבבית יקבלו את זה גם אם נאמר שאני כן רוצה לדקדק בעניין זה יותר מהרגיל. השיב לי הסבא במתק לשונו את דברי הפסוק "ברצות ה' דרכי איש, גם אויביו ישרים אתו", הוא הסביר את הפסוק כך: "ברצות ה' - דרכי איש, כלומר אם הדרך של האדם היא לרצות את ה', לעשות את רצון ה' והוא באמת באמת רוצה בזה בכל לבו ובכל מאודו, ממילא 'גם אויביו ישרים אתו', אפילו השונאים שלו ישרים אתו ולא ימנעו אותו מלעשות את רצון ה', על אחת כמה וכמה בני הבית וחברים וכדו', בוודאי שהם יתמכו בידי של מי שבאמת ובתמים רוצה לקיים את רצון ה' יתברך".

"הסבא היה אומר שיעורים במסירות נפש של ממש", מספר הנכד רבי מרדכי דוד שליט"א, "הוא לא ויתר על מסירת השיעורים הקבועים שהיה מוסר מספר פעמים בשבוע, הן בעיון ההלכה והן הלכה למעשה, ושום דבר בעולם לא הזיז אותו מהם.

"זכורני שהיתה תקופה מאוד סוערת בירושלים החרדית באיזו פרשה גדולה שה'עדה החרדית' היתה מעורבת בה בכל העוצמה, וסבא זיע"א היה שקוע בעניין עד למעלה מראשו, והיו לחצים אדירים מכל קצווי תבל ממש באופן שהדיר שינה מעיניו במשך מספר שבועות. באחד מימי השישי הסוערים, כשכל העיר היתה מלאה בפשקווילים וכדו' ואין צורך להאריך בתיאור איך נראה פרשה סוערת בירושלים, היו בטוחים שהסבא ייעדר הפעם מהשיעור, גם בגלל העיסוק האינטנסיבי בעניין וגם מפני הסכנה... אבל הוא לא מנע את עצמו מהשיעור והגיע ומסר אותו עם כל החיות וה'ברען', והיה ממש פלא גדול איך שהוא מצליח ברגע אחד להתנתק מכל העניין שהעסיק אותו כל כך, ולצלול בשנייה אחת אל עומק הלימוד של ההלכות החמורות שביורה דעה.

"פעם אחרת אירע שהוא הגיע למסירת השיעור, וכשיצא מהרכב כדי להיכנס לבית המדרש בו מסר את השיעור, נטרקה הדלת

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

"אני מבין שאתם מסתכלים עלי וחושבים שאני אדם משונה כי אני מנסה להקשיב לשיעור שאני לא מבין", השיב אותו יהודי מסתורי, "אבל אני אסביר את עצמי..."

איך אנחנו יכולים ללמוד תורה ב'מסירות נפש' גם בעידן הנוכחי, ומה עשה חייל בצבא הצאר הרוסי בשיעור גמרא שנמסר בירושלים?

הרב שלמה וייצהנדלר

מספרים על הרבי הקדוש רבי ייטש דב מבעלזא זיע"א, שפעם נקלע בשבת קודש לאכסניה מבודדת למדי, ובליל שבת שמע קול תורה בוקע מאחד החדרים הסמוכים, עד השעות הקטנות של הלילה. תמה הרבי מבעלזא מי הוא אותו יהודי שלומד תורה במקום נידח שכזה ובשעות מאוחרות כל כך. יצא לחפש את הלומד האלמוני, צעד בעקבות הקול ומצאו חייל שהיה לבוש במדים צבאיים, כשהוא רכון מעל הגמרא ולומד בשקיקה.

ניגש הרבי מבעלזא ושאל את אותו חייל למעשיו ומדוע הוא לומד בשעה מאוחרת כל כך. השיב החייל לרבי ואמר: "מילדותי זכיתי להתחנך על ברכי התורה, ולצערי הרב גוייסתי בעל כרחי לצבא הגויי. החיילים המשרתים לצדי, כולם גויים וכך גם המפקדים, אבל התמזל מזלי וזכיתי לשאת חן בעיניו של המפקד הממונה עלי, והצעתי לו עסקה מעניינת: "בכל ימות השבוע אני אהיה החייל הכי חרוץ והכי מצטיין בפלוגה כולה. כל משימה שתוצא להטיל עלי חייל כלשהו, הטל עלי, ביום, בלילה, בכל שעה ובכל דרגת קושי. לשאת משאות, לזחל על הקרקע הקפואה, הכל אני מוכן לעשות, ובתמורה תשחרר אותי מהצבא בשבת קודש, מכניסת השבת ועד צאתה.

"המפקד הסכים לעצה ומאז הוא אכן מעביד אותי בכל שעות היממה, אני כמעט לא יכול לתת תנומה לעפעפי, תמיד יש לי משימות לבצע, ורק כשמגיעה שבת קודש שהוא משחרר אותי כמה שעות קודם לכן, ואני מחפש לעצמי מקום שקט לשהות בו כדי לעשות בו את השבת הרחק מחברתם של החיילים הגויים. "השבת הגעתי לכאן ולכן הרבי רואה אותי כשאני נראה כך, עם מדים צבאיים ובצורה כזאת."

הרבי מבעלזא התפעם למשמע סיפורו של החייל, אבל בפיו היתה שאלה נוספת: "אם אתה עובד כל השבוע ואינך יכול כמעט לתת תנומה לעיניך, מדוע אתה יושב כעת כל הלילה והוגה בתורה? בוודאי אתה עייף מאוד...."

נענה החייל האלמוני ואמר: "לישון אני מספיק בין לבין, אבל ללמוד אין לי פנאי כל ימות השבוע, ולכן את הזמן הפנוי שיש לי בשבת קודש אני משתדל לנצל ככל יכולתי כדי לעסוק בתורה, במקום לבזבז אותה בשינה עמוקה."

כששמע הרבי את הדברים, הפטיר בהתרגשות לא מוסתרת: מי יודע כמה גדול הוא השעשוע העצום שגורם החייל הזה בשמי מרום במסירות הנפש שלו למען השבת ולמען לימוד התורה. מי יודע אם לימוד התורה הזה אינו מחזיק את עם ישראל כולו בחשכת הגלות...".

איך זה קשור אלינו?

הסיפור מעורר רטט של קדושה בלבו של כל בחור ישיבה. כשאנחנו שומעים אותו אנחנו מתפעמים מגבורת רוחו של החייל היהודי. הוא יכול היה לעשות את המוטל עליו בשבת קודש, בטענה של 'אונס רחמנא פטריה' ואפילו להיות צודק. הרי חייל המסרר פקודה, בצבאות של אותם זמנים, עלול היה למצוא את עצמו מתייצב מול כתת יורים לאחר משפט צבאי קצר. אף אחד לא היה בא אליו בטענות אם היה מחלל את השבת.

אף אחד גם לי ציפה מאותו חייל לעסוק בתורה בשנים שבהן הוא נאלץ לשרת בכפייה אל צבא הגויים. מי יאמר לו מה תעשה ומה תלמד???

על אחת כמה וכמה, אחר שבגבורה יוצאת דופן התמסר בימות השבוע לעבודת פרך בלתי פוסקת, כדי לזכות במנוחה ביום השבת, בוודאי שהוא יכול היה להתרווח לו בשבת על מיטתו ולשקוע בשינה עמוקה מכניסתה ועד צאתה.

אבל החייל לא חיפש היתרים ולא תירוצים, הוא התמסר כל כולו

רק אחד מהמשתתפים בשיעור לא באמת השתתף בו. הוא היה יושב יחד עם כולם, תולה את עיניו בפיו של המגיד שיעור, מאזין לכל מילה היוצאת מפיו ו... לא מבין כלום!

היה זה יהודי שחירף את נפשו ועלה לארץ יחד עם רעייתו מרוסיה הרחוקה. כמו אותו יהודי מהסיפור של הרבי מבעלזא, גם היהודי הזה גויס בכפייה לצבא הרוסי בתקופתו של הצאר. הוא לא זכה ללמוד תורה בצעירותו, לא היה לו ידע תורני בסיסי ביותר, בקושי ידע מה מותר ומה אסור לעשות, אבל הוא לא ידע ללמוד כלום.

ובכל זאת, הוא לא פספס שום שיעור. הוא תמיד היה יושב שם ראשון, לפני כולם, הוא הכין את התה לשאר המשתתפים ולאחר מכן היה תולה עיניו במגיד שיעור ועוקב אחרי כל מילה שיצאה מפיו.

לימים הגיעה רעייתו של אותו יהודי למגיד שיעור, ובקשה בפיה: אני חלשה ואיני מרגישה טוב, אני זקוקה לבעלי שיסייע לי בבית ויסעד אותי, אבל הוא הולך לשיעור ומשאיר אותי לבד. ניסיתי לדבר על לבו אבל הוא אומר שהתורה יותר חשובה מהכל.

"הבעיה שהוא לא מבין כלום בשיעור ואני לא מבינה למה לשבת בשיעור שהוא לא מבין בו כלום חשוב יותר מלעזור לאשתו החולה..."

שמע מגיד השיעור את הדברים וסבר שיש בהם היגיון... הוא החליט לפנות לאותו יהודי ולנסות לדבר על לבו, אולי באמת עדיף שישאר בבית ויסעד את רעייתו עד שתתחזק ותחלים.

אותו יהודי שמע את דברי מגיד השיעור ופניו חוורו: "איני יכול לוותר על השיעור", הוא השיב בנחישות, "זה לא בא בחשבון. אם רעייתי רוצה אולי אפשר לשכור עוזרת שתשב איתה בזמן שאני בשיעור".

"אבל אתה באמת לא מבין כמעט כלום", אמר מגיד השיעור ליהודי העולה מרוסיה...

"אני מבין שאתם מסתכלים עלי וחושבים שאני אדם משונה כי אני מנסה להקשיב לשיעור שאני לא מבין", השיב אותו יהודי מסתורי, "אבל אני אסביר את עצמי..."

"בצעירותי, כששירתי בצבאו של הצאר הרוסי לימדו אותנו שכל חייל המשרת את הצאר חייב לשנן מידע בסיסי אודות הצאר ומשפחתו, מה שמו, מה שם אשתו הצארינה, מה שם בניו ובנותיו חתניו וכלותיו נכדיו ובני דודיו. היינו חייבים ללמוד את ההיסטוריה של משפחת הצאר ואת שמות חברי המשפחה.

"היום אני בארץ ישראל. אני משרת את הקדוש ברוך הוא, מלך מלכי המלכים. אני חייב לדעת את שמותיהם של הקרובים לשכינה הקדושה. מי הם היושבים במלכות העליונה? אביי ורבי, רבה ורב הונא, רב פפא ורב חמא... רבי מאיר ורבי יוסי, רבי אליעזר ורבי שמעון... אני יושב בשיעורים שלך ולא מבין כלום, אתה את שמותיהם של חכמי המשנה וחכמי הגמרא אני כן קולט, את השמות אני כן זוכר, כך אני משרת את הקב"ה, כך אני מראה את הנאמנות שלי אליו, על ידי שינון שמותיהם של קרוביו הצדיקים והחכמים".

לא רק לקיום המצוות וללימוד התורה, הוא התמסר לעשות את רצון הבורא. כל רגע מרגעי השבוע, בחול ובשבת קודש, היה מוקדש לבורא יתברך. לא בכדי זכה לכך שהרבי מבעלזא הפליג בשבחיו וקבע כי גדול השעשוע שהוא גורם בשמי מרום, עד כדי כך שבזכותו התקיים עם ישראל כולו.

לכאורה הסיפור הזה נראה רחוק מאוד מאתנו... היום לא מגייסים בחורי ישיבות בכפייה לצבא, כל בחור זוכה לשבת כל יום בבית המדרש מהבוקר ועד הלילה.

אבל האמת היא שהסיפור הזה נוגע לכל אחד ואחד מאתנו, כי כל בחור ישיבה מתמודד עם קשיים שביחס לתקופה בה אנו חיים הם נראים בלתי עבירים. הפכנו להיות אנשים מפונקים יותר וכל בעיה קטנה מטרידה אותנו ברמה גבוהה יותר.

ישנם בחורים שאכן עושים לעצמם הנחות, אם קשה לי מאוד ללמוד כנראה שאני פטור, 'אונס רחמנא' פטריה, איך אני יכול ללמוד? הרי הווילון קצת זז הצידה וקרני השמש יוקדות עלי ומסנוורות אותי. ככה אפשר ללמוד? עכשיו אני פטור! מאחורי יושב בחור שכל הזמן מפריע, והחברותא שלי מאוד אוהב לפטפט, אני לא יכול ללמוד, אני לא אשם שלא למדת..."

ובכן, אם אותו בחור שגויס בכפייה לצבא הגויי היה נוקט בכיוון החשיבה הזה, סביר להניח שהנכדים שלו כיום היו גויים גמורים ולא היה להם שמץ של מושג על כך שהסבא שלהם היה יהודי שאפילו ידע ללמוד דף גמרא בכוחות עצמו.

אז נכון, אנחנו לא מתבקשים למסור את הנפש שלנו, אנחנו לא מתבקשים לעבוד ולהתייגע כל ימות השבוע כדי שיתאפשר לנו לשמור שבת, אבל זה לא אומר שאנחנו פטורים מ'מזירות נפש' קטנה יותר, 'מסירות נפש' של ללמוד בזמן שהשמש קצת מסנוורת אותנו, וכשהבחור שיושב מאחורה קצת מפריע לנו...

היחיד שאינו משתתף

למעשה הדברים שכתבתי עד עכשיו אינם חדשים ואינם מפתיעים. כולנו יודעים שלימוד התורה הוא דבר חשוב ושכל יהודי מחויב בלימוד ושמי שזוכה ולומד תורה שכרו הרבה מאוד על פי פעלו ו'לפום צערא אגרא' וכו' וכו'.

איפה הבעיה? ובכן, יש הרבה בעיות, אבל אחת הבעיות העיקריות היא שבחורים בני ימינו אינם מעריכים מספיק את הלימוד שלהם. הם חושבים שאם הם לא יודעים את כל המסכת ישר והפוך ואם אין להם סברות וחיידושים מופלאים, הלימוד שלהם אינו שווה את המאמץ וההשקעה.

על כך אני רוצה לספר סיפור מדהים, שאירע בירושלים לפני כמה עשרות שנים, ושממנו אפשר ללמוד רבות.

באחד מבתי הכנסת הירושלמיים היה שיעור יומי בגמרא. המגיד שיעור רבי אהרן פרוש היה מגיע מדי יום, פותח את הגמרא ומוסר שיעור. בקבוצה היו חברים יהודים עמלי כפיים, בעלי בתים מן השורה שקבעו עיתים לתורה והיו שותפים בצמא את דבריו של מגיד השיעור.

כל יושבי האוטובוס נדהמו, אמרתי לו: "ר' דוד, למה עשית את זה?" ור' דוד עונה: "זה לא היה סתם, אספר לך סיפור..."

סיפור מיוחד שקרה לי עם נהג עצבני וקולני

הרה"ח ר' ישראל ליכט

נוסעי התחבורה הציבורית כבר רגילים להתמודדות עם משוגותיהם של נהגי האוטובוסים, לא פחות משנהגי האוטובוסים מתורגלים בהתמודדות עם נוסעים מכל הסוגים והמינים. אבל באותו יום, חשבו נוסעי האוטובוס שהם יוצאים מדעתם. הנהג היה קולני במיוחד, הוא נזף בנוסעים בגסות, שמע מוזיקה פרועה וקולנית, חרף מחאתם של חלק מהנוסעים, ניהל שיחות טלפוניות שכללו גם פרצי צחוק רועמים במיוחד, ומדי פעם גם מצא כמה שניות להציץ לעבר הכביש שעליו הם נוסעים... מאחורי הנהג ישב יהודי נכבד שזקנו כבר החל להלבין ונראה היה כי גילו כבר חצה את ה-60, שמראהו מעורר יראת כבוד. הטלפון רטט בכיסו, הוא שלף אותו וניהל שיחה קצרה ושקטה עם מי שהיה מעברו השני של הקו.

דרמה בעיירה

סאנוק, פולין.

שבת מברכים אדר התרפ"ג.

בית המדרש המה מפה לפה. הציבור עמד כהרגלו בכל שבת והתפלל בצוותא חדא עם הרבי, שהגביה את המתפללים עמו טפח מעל הקרקע, כשקול תפילתו משתפך בבית המדרש ומעורר את הלבבות לעבודת הבורא.

באווירה מרוממת זו הסתיימה לה התפילה, ולאחר איחולי שבת שלום לכלל החסידים מפי הרבי בעצמו, כמעט והתפזרו להם החסידים איש איש לביתו.

כמעט! - כי רגע לפני שהתפזרו להם, הלם ר' נח הגבאי אחת ושתיים על בימת העץ המחוטבת בהסותו את הקהל. תשומת הלב הכללית הופנתה באחת לעבר הגבאי שסקר את המתפללים במבטו והכריז: "מוריניו ורבינו מרן האדמו"ר שליט"א רוצה לבקש דבר מה מכלל החסידים".

עיני כל הופנו בציפייה לעבר הרבי שישב אחוז שרעפים. הוא הסתובב אל הקהל כשפניו להבים וקולו חודר לבבות.

"אבקש מכל הקהל הקדוש הזה זקנים עם נערים, אנא השתדלו ככל יכולתכם לאהוב ולכבד את ר' ישראל קלמנוזון", הורה.

הציבור ההמום עדיין לא הספיק לעכל את הדברים, והרבי יצא לביתו, מותר את החסידים בתעלומה.

ר' ישראל קלמנוזון???

הסנדלר???

מה מצא בו הרבי???

את הנהג זה הכעיס... "אתה לא רואה שאני באמצע נהיגה פה", הוא צעק על האיש המבוגר והדוד המראה, "אין לך בושה, איזה חינוך נתנו לכם לפני מאתיים שנה? לא לימדו אתכם שאסור להפריע לנהג בזמן שהוא נוהג???"

הכל עצרו את נשימתם... דברי העלבון שהטיח הנהג באיש צרמו לאוזני הנוסעים. כמה מהם אפילו באו לעזרתו של הנוסע, אבל הוא היסה אותם, וביקש לכבד את הנהג.

במקום להשיב לנהג מנה אחת אפיים, הוא פשוט קם והתיישב מספר מושבים אחורנית.

בסיום שיחת הפלאפון היהודי קם ושב למקומו הקודם בעודו מבקש את סליחת הנהג...

כל יושבי האוטובוס נדהמו, וגם אני שישבתי ביניהם נדהמתי עד מאוד מאורך הרוח וכושר ההבלגה שלו.

'איך יכול יהודי להתנהג כך', חשבתי לעצמי 'לכבד את הנהג ועוד לבקש סליחה אחרי הצורה הלא נעימה בה פנה אליו?'

סיימתי את סידורי בעיר יעדי ושמתי פעמי אל האוטובוס החוזר לעיר מגורי להפתעתי ולשמחתי בעוד אני מחפש אחר מקום ישיבה ראיתי אותו...

אכן- לא פחות ולא יותר, ראיתי את היהודי הזה שהתמיה אותי כל כך בדרכי הנהג. עכשיו גם שאלתי לשמו והוא השיבני שהוא עונה לשם דוד.

אמרתי לו: "ר' דוד, למה עשית את זה?"

ור' דוד עונה: "זה לא היה סתם, אספר לך סיפור. אני מאמין שאחריי תבין את התנהגותי..."

"עונה?! תמהתי..."

"הייתי עושה את מה שהיה מצווה עלי בכל הכבוד הראוי!", מיהרתי להשיב, "הרי אם הרבי אמר שצריך לכבד אותנו, מי אני שלא אקיים את ציוויי רק בגלל שר' ישראל צועק עלי".

חיוך רחב השתפך על פניו של ר' דוד, שהוציא מכיסו פתק מצולם, וציווה עלי לקרוא מתוכו בקול.

היה זה קטע מתוך 'תנא דבי אליהו', המיוחס לאליהו הנביא: "וכך אמר להם הקב"ה לישראל, בני כלום חסרתי דבר שאבקש מכם,

ומה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה ותהיו מכבדים זה את זה"

"אתה יודע מי אמר את זה", אמר לי ר' דוד החביב, "זה לא נאמר על ידי האדמו"ר, אמר את זה ידי הקדוש ברוך הוא, בורא כל עולמים בכבודו ובעצמו..."

"מאז שקראתי את הקטע הזה - אומר לי ר' דוד, הבנתי שכשבורא כל העולמים מבקש ממני לכבד כל אחד מעם ישראל, יש לזה סיבה. "כי כל יהודי, גם נהג אוטובוס שאינו שומר תורה ומצוות הוא מיוחד!!! גם כשנהג האוטובוס צעק עלי-"

השתדלתי בכל כוחי לזכור את דבריו של הקב"ה: "שתהיו מכבדים זה את זה".

הנוגע לעניינינו

כלפי מה הדברים אמורים, האם באנו בשורות אלו לחזק את הציבור ולעודד התייחסות מכבדת יותר לנהגי האוטובוסים??? זאת אכן מטרה חשובה כשלעצמה, אבל לא לשמה התכנסנו כאן.

זה המקום להזכיר לנו בני הישיבה שיחי' רבותי, כל ילד יהודי הוא בנו של הקב"ה. הקב"ה מצווה עלינו ומבקש מאתנו שנהיה מכבדים זה לזה, ללא מגבלת גיל. ובפרט בתקופה זו של ספירת העומר, עלינו לזכור שכל אחד ואחד הוא יציר כפיו של הקב"ה, ננהג בכבוד בכל אחד מחברינו, נסייע האחד לשני ברוחניות ובגשמיות וכך נגיע לדרגות גבוהות בכל העניינים הרוחניים.

הוא אכן, יאמר לשבחו, מקצועי מאוד בתיקון נעליים... אך בסאנוק - אם תימצא רשימה של צדיקים נסתרים... רוב הציבור לא יצפה למצוא את ר' ישראל רשום בה. הוא יהודי טוב שיוזע להתפלל ולברך כהלכה, אך לא יותר מכך.

בימים הבאים, כל מפגש תמים של שני יהודים באטליז או בכל מקום אחר הפך לדיון סוער, כל אחד ניסה להסביר בדרכו שלו מה מיוחד כל כך בר' ישראל הסנדלר, שבימים האחרונים אף העתיק את מקומו אל כותל ה'מזרח' של בית הכנסת, בהוראתו של הרבי כמובן.

שיא השיאים היה כמובן ב'קופקעס' של יושבי הקרנות, שם להטו הרוחות כאשר יצחק דוד המוזג כמעט ונשבע בנקיטת חפץ שראה את ר' ישראל משתפך על ספר תהילים פתוח בדמעות שלישי. אריה הקצב הוסיף עליו והדגיש כי אין זה מקרה בודד, וכי אף בכל שבת לפני התפילה נספג הספר מתוך השתפכות הנפש: "פעם החזקתי בספר הזה ביום שלישי בשבת", הוא סיפר בלהט, "ועדיין היתה בו לחלוחית מאותן דמעות שהגיר ר' ישראל בשבת קודש".

נערים דנו בהפסקות שבין סדר לשיעור על מה שאמר ר' אהרון דוד מגדולי תלמידי החכמים בעיירה, כי ייחודיותו של ר' ישראל היא בקביעותו לא לבטל בשום אופן שבעולם את השתתפו בשיעור ה'עין יעקב'. גם בימים של נישואי ילדיו, ובימים שלפני פטירת אביו. כך או כך, ואולי אפשר לומר בד בבד עם הדיונים על הסיבה לדברי הרבי, הפך ר' ישראל לאחד מנכבדי העיירה, והיה זה מחזה נפוץ שבכל שבע ברכות אליו הגיע הקפידו לכבד אותו דווקא באמירת ה'ברכה אחריתא', כדרך שנוהגים במכובדי וחשובי הקהילה. כולם הבינו שאם הרבי אמר לכבד את ר' ישראל הרי זה סימן - שהוא מיוחד בפנימיותו.

בין סנדלר לנהג

"תגיד לי" פונה אלי ר' דוד, בעודנו ממתנינים בתחנת האוטובוס, "אם היית גר בסאנוק בשנת תרפ"ג ור' ישראל קלמנזון היה צועק עליך שאתה מפריע לו בעבודה, מה אתה הייתה עונה לו?..."

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

18-18-20-1800

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

**רוצה להרגיש
טעם בלימוד?**

יש לנו בשורה

בשבילך!

עדיין לא דיברנו על השאלה המרכזית. מה גרם למטוס ליפול? למה הוא לא הצליח להמריא? האם היה זה טייס לא מוצלח או שאולי היתה תקלה במטוס?

ומה למדנו מזה על נטילת ידיים?

אליעזר (לייזר) רוט

זה קרה לפני כמה חודשים: מטוס קרב חמקני מדגם F-35 של חיל האוויר הבריטי, טבע בים התיכון, בעת שניסה להמריא מנושאת המטוסים הבריטית 'קווין אליזבת'. הטייס היחיד שהיה על המטוס פלט את עצמו לפני ההתרסקות אל הים, הוזנק מהמטוס לגובה, פתח את המצנח הצמוד אליו ונחת אל הים בשלום, משם חולץ כעבור זמן קצר על ידי צוות שנשלח אליו מספינת המלחמה. מעניין לציין שמדובר בנושאת מטוסים חדשה בשירות הצי הבריטי, שהפכה למבצעית רק בשנה האחרונה.

האירוע בים התיכון התחולל בשעה שנושאת המטוסים עשתה את דרכה בחזרה ממסעה הראשון ברחבי הים הפתוח, מסע שנמשך מספר חודשים וכלל ביקור בחופיהן של עשרות מדינות כשאליה מתלווה קבוצת קרב המורכבת מצוללת גרעינית נושאת טילי טומהוק, שתי משחתות, שתי פריגטות ללוחמה נגד צוללות, שתי ספינות לוגיסטיות ועוד פריגטה של חיל הים ההולנדי.

על סיפונה של נושאת המטוסים היו 18 מטוסים חמקניים מדגם F-35. שמונה מהם היו של צבא בריטניה, ומתוכם התרסק אתמול מטוס אחד. עשרה מטוסים נוספים שייכים לחיל האוויר האמריקאי ומוצבים על נושאת המטוסים הבריטית כחלק משיתוף הפעולה בין שתי המעצמות החברות בנאט"ו.

תחרות עם רוסיה וסין

שמועות שונות נפוצו ברחבי העולם לגבי סיבת ההתרסקות, אבל כעבור שבועות אחדים פרסמו כלי תקשורת בבריטניה ובעולם תיעוד של ההמראה הכושלת של המטוס.

מהתיעוד נראה כי המטוס לא הצליח להמריא, וכשהסתיים מסלול ההמראה הבנוי על גבי הספינה, הוא נפל אל הים. התיעוד שפורסם הודלף על ידי מקורות לא רשמיים, ובצבא בריטניה סירבו להתייחס אליו ולמסור פרטים נוספים אודות התקרית המביכה, שעלתה לבריטים על פי ההערכות קרוב ל-150 מיליון דולרים.

ואם לא די בכך, הבריטים נאלצו להוציא הון רב כדי לייבא ספינות עם כלים מתאימים כדי לשלוח את המטוס מקרקעית הים. וכל כך למה? האם הבריטים חושבים לשפץ את המטוס ולהשתמש בו שוב??

לא ולא. מטוס הוא כלי רגיש מאוד, נפילתו אל הים השביתה אותו לחלוטין, ולא ניתן יהיה להשתמש בו יותר לעולם.

אז למה הבריטים כל כך טורחים לשלוח אותו החוצה מהים? כדי שהמטוס לא יגיע לידיים הלא נכונות, החשש העיקרי הוא שרוסיה או סין ישלחו ספינות לאזור, יחפשו את המטוס בקרקעית הים, יוציאו אותו החוצה ואולי ישתמשו בו כדי להעתיק את המכשור או המבנה שלו.

החשש היותר גדול הוא שהרוסים והסינים יצליחו לקחת ולו פיסה אחת משברי המטוס, כדי לבדוק מאיזה חומר הוא עשוי. ולמה זה סוד כל כך גדול? כי מדובר במטוס חמקן, שמויצר מסגסוגת מאוד מיוחדת שנוצרה על ידי מיטב המדענים בעולם, באופן כזה שיאפשר למטוס לחמוק ממכשירי המכ"ם של מדינות זרות.

וזאת יש לדעת כי היכולת של המטוס לחמוק מאותות המכ"ם מורכבת גם מהמבנה הייחודי שלו שגורם לאותות המכ"ם 'להחליק' עליו, מבלי שהמכשיר המשדר אותן 'ישים לב' להימצאותו על עצם זר באזור, וגם מהחומר עצמו שכאמור מורכב משלל חומרים אחרים בתמהיל מיוחד וספציפי מאוד שמאפשר לו לחמוק מקרני המכ"ם.

שיא השכלול

יצירת הפלא שנקראת 'מטוס F-35' מסמלת בימינו את שיא השכלול וההתקדמות הטכנולוגית. מדובר במטוס שמויצר על

מלחמה, חשש מפעולה רוסית, יש כאן את כל המרכיבים לספר מתח רב מכר. אבל איך זה קשור אלינו, בחורי השיבה? התשובה היא שבכל סיפור יש מסר, והמסר שבסיפור הזה זועק מעצמו.

שימו לב מה קרה כאן: מטוס חדש, על ספינה חדשה, סמל הקדמה, ה'שפיץ' של היכולות הטכנולוגיות של הדור הנוכחי, נקנה בעלות של כמה מאות דירות בישראל, עם טייס מקצוען שיודע את העבודה ומאומן לטוס גם בתנאי מלחמה כשיריבים עליו מכל עבר, מדובר ביום בהיר עם מזג אוויר נאה ואולטימטיבי לתעופה.

ובכל זאת הוא התרסק אל תוך הים ושקע במצולות. למה??? כי שכחו להסיר את המכסה... מדהים!

בואו נראה איך אנחנו לוקחים את זה ללימוד על רוחניות ועבודת ה'. איך על ידי מעשה אחד קטן שלא נעשה בזמן המתאים, ירד מטוס שלם למצולות, ונגרם נזק כספי עצום.

הממלכה הבריטית כולה נבוכה מהאירוע המשפיל, כשהתברר שהחילים שלה עצלנים ומרושלים.

רושמי הקורות של ההיסטוריה הצבאית ובימית, יזכרו לעד את המאורע המביך שאירע עם 'קווין אליזבת', כולם דיברו על הרשלנות הבריטית ויריביה של בריטניה לעגו לה.

למה? כי לא הסירו את יריעת הניילון מהמקום, בזמן שבו היו צריכים לעשות זאת.

עכשיו אנחנו מבינים איזה קלקול גדול יכול להיגרם מכך שאדם לא נוטל ידיים כמו שצריך לפני האוכל, אנחנו מסוגלים להבין איזה נזק אדיר יכול להיגרם מכך שאדם לא אומר 'קריאת שמע' בזמן הנכון חלילה וחלילה, כמה עצום יכול להיות הנזק כשלא מתפללים מנחה בזמן, ומפספסים את הזמן "רק בשתי דקות".

במקרה של המטוס, ההבדל בין ירידתו למצולות ובין ההמראה שלו לשמי מרום, היה נעוץ בדיוק באיחור הזה, של הסרת המכסה שתי דקות אחרי הזמן...

ידי חברת 'לוקהיד מרטין' האמריקאית, המייצרת מטוסי קרב מתקדמים מאוד. מיטב המוחות בעולם עבדו על המטוס הזה במשך שנים רבות, כל פרט ופרט מתוכנן עד לרזולוציות הקטנות והנמוכות ביותר, ובהתאם לכך עלותו של מטוס כזה עומדת על כ-150 מיליון דולרים!

במונחים שאנחנו מסוגלים להבין, עם הכסף שנדרש כדי לקנות מטוס אחד בודד מדגם זה, אפשר לקנות עיירה שלמה בישראל, וכמה וכמה ערים גדולות במדינות אחרות. כמות האוכל שאפשר לקנות בסכום הזה אמורה להספיק לאכיל את תלמידי כל הישיבות בעולם במשך כמה שנים טובות...

אבל עדיין לא דיברנו על השאלה המרכזית. מה גרם למטוס ליפול? למה הוא לא הצליח להמריא? האם היה זה טייס לו מוצלח או שאולי היתה תקלה במטוס?

התשובה שלילית. הטייס יודע להטיס מטוסים, המטוס היה תקין, חדש ופעיל בצורה מצוינת.

ולמה הוא נפל אל תוך המים?

בגלל המכסה... מסתבר שבזמן שהמטוסים עומדים על סיפונה של ספינת המלחמה, פורסים כיסוי כלשהו על המדחפים, הפרופלורים שלהם, כדי להגן אליהם מנזקי מזג האוויר ומכניסת לכלוך. לפני שהמטוס ממריא יש להסיר את הכיסויים הללו, ובמקרה הספציפי הזה, שכחו להסיר את אחד המכסים, מה שגרם לכך שהמטוס לא יכול היה לצבור תאוצה במהירות הנדרשת...

כשהמטוס לא נוסע מספיק מהר, הוא לא יכול להמריא, ומה קורה כשמסלול ההמראה מגיע אל סיומו? הוא נופל אל הים...

פעולה קטנה ושולית

סביר להניח שהבחורים היקרים הקוראים את השורות הללו שואלים את עצמם שאלה מאוד מטרידה: למה הוא מספר לנו על זה???

נכון, אנחנו מודים זה די מעניין, מטוסים, מדחפים, ספינות

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל: 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מיועד של איזון אמוני
הישיבה

הנה הוא. נשמעה הקריאה הנרעשת. עגלת הדואר נראתה בבירור מתקרבת. מפלס ההתרגשות עלתה בחדות, כשהיא מוציאה בידה הרוטט את הממחטה המוכנה לזמנים שכאלו, בעוד מאיר'ל מייצב את עמידתו כבחור מהשורה המוכן עם הגמרא להתיישב ללמוד...

הרה"ח אהרן כהן

תמימות תהיינה

הוא היה רק בן שבע, אך חושיו המחודדים כבר קלטו. זה לא עוד מקרה. אך דומה שגם הוא לא ידע לשער עד כמה זה ישפיע על חיי רבבות אלפי יהודים.

הוא לא זכר, מתי זה התחיל. אך כבר כמה שבועות שכל היום ותחילת הלילה, העניין המדובר והנידון שוב ושוב הוא; מי? כמה הוא עולה? ומתי הוא מסכים להגיע.

ביום ששי זה קרה. בפנים קורנות מאושר בשרה לו אמו; ביום ראשון הוא יגיע.

השמחה הגדולה בו הייתה שרויה הדביקה עמה את כל בני המשפחה. היום לו הם ממתנינים ומצפים הולך ומתקרב בחסדי השם. היום הגיע מברק המאשר סופית שביום ראשון הוא יגיע במרכבת הדואר.

זמן רב לא זכרו שבת מולהבת ומשולהבת שכזו, מלא וגדוש בשבח והודיה להשי"ת, ברגש ציפייה לרגע הנכסף ביום ראשון, בו יעמדו יחד כולם במקום הגעת המרכבה ויראו את המלמד המובחר ההולך ללמוד עם מאיר'ל החריף.

דלת מרכבת הדואר תפתח והמלמד יירד מתוכה. משם ילוו כולם בשמחה את מאיר'ל אחיהם שיתקדם עם המלמד לבית המדרש ללמוד ולהגות בתורה הק'.

קשה היה להירדם מרוב מתח, מרכבת הדואר כבר מגיעה בשעה מוקדמת. ומה יקרה, באם הם לא ימתינו, והמלמד לא ידע להיכן ללכת. מחשבות ילדותיות כאלו וכדומיהן בצירוף ייבובי התרגשות שנשמעו מפעם לפעם מאימם המתייפחת גרמו לבני המשפחה כולם לעמוד על רגליהן בצוותא עם תרנגולי השכנים המקרקרים.

אחר תפילת שחרית ופת שחרית קלה יצאו כולם. מאיר'ל צעד כחתן יוצא מחופתו, כמעשה בחור גדול תפס תחת שחיו את הגמרא המשפחתית בו עמלו ויגעו אביו וזקניו ז"ל.

הדקות הצטרפו לשעות. כל רוח סערה שהעיפה קמעה עלים או עפר למרחוק, הוציאה את בני המשפחה משלוותם, והביא לוויכוחים גועשים האם עגלת הדואר מגיעה כבר...

הנה הוא. נשמעה הקריאה הנרעשת. עגלת הדואר נראה בבירור מתקרבת. מפלס ההתרגשות עלתה בחדות, כשהיא מוציאה בידה הרוטט את הממחטה המוכנה לזמנים שכאלו, בעוד מאיר'ל מייצב את עמידתו כבחור מהשורה המוכן עם הגמרא להתיישב ללמוד.

הזקנה עם סליה סיימה את עבודת ירידתה מהעגלה. כשהעגלון הניף את שוטו להמשך הנסיעה. "תעצור-תעצור" נשמע קול לא

קול מפיה. המשיכה הפתאומית גרמו לסוסים לעצור עם הרגליים למעלה אבל העיקר שהם נעמדו.

"מה קרה" התרעם קולו בעגלוניות זועפת. "המלמד לא ירד" השיבה מאוכזבת.

"הוא גם לא עלה" השיב מגחך כאומר את בדיחת חייו, בעודו צועק לידידיו-סוסיו; תמשיכו לנסוע.

"אולי הוא אחר, הוא יגיע מחר." ניסה מאיר'ל הקטן-הגדול לנחם את אמו שפניה נראו ועיניה דמעו כאילו חלום חיה התנפצה לה בפתע פתאום.

"כן. כן." השיבה דומעת במילים שחדרו למוחו היישר מליבה הרוותחת "בעזרת השם הוא יגיע מחר אך" וכאן ביטאה את צערה "אבל יום שעובר-לא חוזר!" בהוסיפה לספר ולשחרר את עוגמת ליבה, בהסבירה "אי"ה עוד תלמד הרבה תורה, הרבה-הרבה תורה, אבל היום, היום שהמלמד לא הגיע ולבסוף לא למדת." בהרימה את קולה "היום הזה לא יחזור!"

לימים סיפר הגאון ר' מאיר שפירא זצ"ל מחולל ומייסד רעיון ה'דף היומי' שכבש את כלל ישראל, מילים אלו שנבעו מעומק לב אמו יהודיה, הם אלו שהניעו והביאו אותי לעשות מעשה בדאגה שאיש יהודי לא יעבור עליו יום בלי קשר לתורתנו הקדושה שלום וחס. כי הרי, איך דמעה אמו: **יום שעובר-לא חוזר.**

הגאון ומפורסם ר' מאיר שפירא זצ"ל לא זכה להניח אחריו זש"ק אך רבבות אלפי לומדי הדף היומי ובכללם רבבות אלפי תלמידי הישיבות הלומדים בסגנון הישיבות עם תנאי פנימייה נוחים, הם בניו הרוחניים כשבזכותו דבוקים המה בקשר תמידי לתורתנו הקדושה.

**בית הכנסת העירוני היה
מלא עד אפס ספסל, מזמן
לא היה מנחה-מעריב פשוט
גדוש כל כך. הציבור ברובו
ככולו היו יהודים מהזן
המצוי אז. יהודים מארצות
אירופה שניסו את מזלם
ברדיפת הזהב באמריקה.
אך בדרך הבהלה שכחו
במקצת לאחור את יהדותם**

הרבה סיפורים מדהימים מסופרים על ימי חייו הקצרים, אך אננו נסיים בסיפור שמסרה יאה לנו.

היה זה בתום סיום עוד דרשה נלהבת ומרגשת על אדמת ארץ הזהב-אמריקה של אותם הימים. תקופה ארוכה נסע הגאון הצעיר להתבוסס ולהתפלש כעפר ואפר למען השלמת חזונו הנהדר בקודש-הקמת ובניית הבניין הידוע והמפורסם ל'שיבת חכמי לובלין'.

בית הכנסת העירוני היה מלא עד אפס ספסל, מזמן לא היה מנחה-מעריב פשוט גדוש כל כך. הציבור ברובו ככולו היו יהודים מהזן המצוי אז. יהודים מארצות אירופה שניסו את מזלם ברדיפת הזהב באמריקה. אך בדרך הבהלה שכחו במקצת לאחור את יהדותם.

כעת ישבו יחד והתענגו על כל מילה. מרגישים עצמם שוב בעיירה בפולניה הרחוקה. היהודי האותנטי שנחת עליהם מאירופה תיאר בצבעים חיים ועזים את החיים התורניים והתוססים באירופה. אחר סיפר בפרוטרוט על עבודתו בקודש בהקמת בניין להרמת קרן התורה בהרחיבו בגודל זכותם של אלו הלוקחים לעצמם חלק מכבוד בזכות שהבחורים צעירים יוכלו ללמוד ולגדול בתורת השם בנחת ובעמקות.

שקט שרר באוויר. סיפור גרר תיאור, כולם ישבו מרותקים ודבוקים לכיסאותיהם, עד שלפתע קלטו מנימת דיבורו שהדרשה נגמרת. הנואם הדגול נשק את פרוכת ה'ארון הקודש' והסתובב לכיוון הקהל בעודו יורד את שלשת המדרגות. קולות ה'תודה' הדהדו בקול למול פניו הלא מחייכות.

יד קטן נמתחה לגובה, מנסה לצוד את עיניו. היה זה ילד קטן שבהתרגשות טהורה הושיט ידו עם דולר מקומט שהמספר 1 נראה למרחוק. בת-צחוק עלה על פני הציבור.

הס הושלך בקהל "הוא נזכר בעוד סיפור מרתק" עברה הרינה בין הציבור הלהוט. בעמדו שוב ליד הדוכן הרים הרב את קולו בהבטה

שהורידה כל חיך, "הוא" בהחוויתו על הילד שהושיט את ידו עם ה'דולר', "הוא היחידי שהבין את הדרשה!"
עד היום לא ידוע. באם אז, הציבור כן הבין את הדרשה.
אך לנו וודאי ברור ומובן. לא מספיק לשמוע דרשות נלהבות וליהנות מסיפורים מרתקים, את המסר העיקרי מותר לנו כבר להפנים;
יום שעובר-לא חוזר.

צוות מורחב של 'מוקד השיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

18-18-20-1800

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

**רוצה להרגיש
טעם בלימוד?
יש לנו בשורה
בשבילך!**

בתחילה לא ידענו אפילו את שמו. קצת התביישנו לשאול אותו. אבל אז הגיע יום חמישי, והגבאי רצה לכבד אותו בעלייה. מאז ידענו שקוראים לו ר' אליהו. את שם המשפחה שלו לא ידענו, ולכן אך טבעי היה שנכנה אותו 'אליהו הנביא'. בהמשך כבר גילינו את שם משפחתו, אבל זה כבר לא עשה עלינו רושם

סיפור מדהים, על איש פלאי בעל זהות עלומה שחושף את סודו ומגלה כיצד הפך להיות ירא שמים, ואהוב על הבריות

הרב יהושע לייבזון

השמועה מספרת שהוא התגורר במשך שנים רבות בחו"ל, וכעת הגיע לארץ לאחר שיצא לפנסיה. יש טוענים שהוא שימש כרב קהילה באחת מארצות דרום אמריקה. מספרים גם שיש לו בן ובת המתגוררים בחו"ל, אבל אף אחד לא יודע אם זה באמת נכון, ואף אחד לא מעז לשאול אותו. יש לנו כבוד אליו, לאלהו הנביא.

להיות אליהו הנביא

יום אחד שאלתי את הבן שלי, יענקל שמו: אמור לי, יענקל. מה תרצה להיות כשתהיה גדול? יענקל בן העשר אמר לי בלי להסס: "אני רוצה להיות אליהו הנביא". צחקתי ואמרתי לו, בטח אתה יודע שאין נביאים בזמנינו. אולי אתה רוצה להיות רב? ראש ישיבה? דיין? אבל יענקל חיך ואמר לי שהוא לא התכוון לאלהו הנביא האמיתי, אלא ל"אליהו הנביא שלנו", הזקן החייכן מבית הכנסת. התשובה הזאת הממה אותי, אבל אחרי מחשבה קצרה הגעתי למסקנה שלבן שלי יש טעם טוב. הוא אכן בחר בדמות שראויה להיות מודל לחיקוי. גם אני הייתי רוצה להיות כמו אליהו הנביא. כזה תלמיד חכם, כזה צדיק, חייכן, אהוב לשמים ואהוב לבריות. אף

לפני כמה שנים הוא נחת עלינו. אף אחד לא ידע מאיפה בדיוק הוא הגיע ומה בדיוק הוא עושה כאן, אבל זאת עובדה קיימת. האיש פשוט הגיע בבוקרו של יום שלישי אחד, נכנס לשטיבל שלנו, בירר מי הגבאי, שאל אותו איפה יש מקום פנוי בירכתי בית המדרש, ומאז הוא חלק בלתי נפרד מהקהילה שלנו. למרות שזקנו צחור כשלג, ועל אף שהליכתו איטית וגוו כפוף מעט, ניכר עליו שרוחו עדיין צעירה. על הפנים שלו תמיד שוכן חיוך, עיניו נוצצות בחכמה ופקחות מיוחדת, בכיסו תמיד קבורה איזו סוכריה שיוכל להעניק לילד שנפל וקיבל מכה, ובכיס חולצתו שוכן דרך קבע נרתיק של משקפיים. פעם הוא מאחסן את משקפי הראייה ומרכיב על קצה אפו את משקפי הקריאה, ופעם החלופה מתבצעת בכיוון ההפוך. ביומיים הראשונים אפילו לא ידענו אפילו את שמו. קצת התביישנו לשאול אותו. אבל אז הגיע יום חמישי, והגבאי רצה לכבד אותו בעלייה. מאז ידענו שקוראים לו ר' אליהו. את שם המשפחה שלו לא ידענו, ולכן אך טבעי היה שנכנה אותו 'אליהו הנביא'. בהמשך כבר גילינו את שם משפחתו, אבל זה כבר לא עשה עלינו רושם, כי 'אליהו הנביא' נשמע לנו הרבה יותר הולם את דמותו, לעומת 'אליהו בוימלקרנץ'. האמת שלקח לנו קצת זמן לפענח את האישיות שלו. הוא ישב ככה בשקט, עם חיוך קבוע, לא התערב בשיחות של אחרים, והיה עסוק בעיקר בלימוד משניות, גמרא, וספרים אחרים. אבל עם הזמן גילינו שהאיש בקי בכל חלקי הש"ס, יש לו אוצר מדהים של ווארטים, פנינים וסיפורים מרתקים. כל מתפללי בית הכנסת החלו להתקבץ סביבו מעת לעת כדי לשאוב ממנו חכמה ודעת. הוא הפך להיות הדמות הכי דומיננטית ומשפיעה בבית הכנסת שלנו, וזאת, בלי שהתכוון בכלל.

אחד לא יכול לומר עליו מילה אחת רעה, כולם אוהבים אותו. הלוואי שהבן שלי יהיה כמוהו! הלוואי שאני עצמי אהיה כמוהו!!! עצמתי עיניים ובירכתי את בני בכוונה גדולה: "יהי רצון שתזכה לעלות בתורה וביראת שמים ובמידות טובות, ותהיה כמו אליהו הנביא שלנו!!!".

דמעות עמדו בעיני כשבירכתי אותו בברכה הזאת, התכוונתי לה מכל הלב, והבן שלי ענה אמן בכוונה גדולה.

אבל הוא ילד מעשי, יענקל שלי, הוא לא מסתפק בברכות. כשהגענו בית הכנסת לתפילת ערבית, הוא אמר לי אחרי התפילה: "אבא, בוא נשאל את אליהו הנביא איך הוא יצא ככה. מה הסוד שלו? אולי גם אני יכול לעשות את זה???"

האמת? אני קצת התביישתי... אבל ראיתי שהבן שלי, יענקל כל כך רוצה, והחלטתי שאני נכנס איתו לעניין.

חיכינו שבית הכנסת יתרוקן מעט, ואז ניגשנו בצעדים מהוססים לאלהו הנביא...

"שלום עליכם ר' שייע", הוא אמר לי, "ואני בירכתי אותו בחזרה: 'עליכם השלום ר' אליהו...'"

התיישבנו לידו, ואמרתי לו שהבן שלי, רוצה מאוד לקבל הדרכה מרבי אליהו המבוגר, איך הוא, הילד, יכול לגדול ולהיות גם הוא כזה 'אליהו הנביא' כמו הרב...

אליהו הנביא צחק... "האמת שמי שעשה אותי 'אליהו הנביא' זה אתם, מתפללי בית הכנסת. וגם זה רק בזכות הזקן הלבן שלי שהלבין מאוד למרות שאני לא כל כך זקן... אני מתאר לעצמי שלא היו קוראים לי 'אליהו הנביא' אם הזקן שלי היה שחור או ג'נג'...".

גם אנחנו צחקנו, אבל לא ויתרנו... "בכל זאת, הבן שלי רוצה לשמוע במה הוא צריך להשקיע, איך כדאי לו להתנהג כדי לגדול יהודי ירא שמים כמוכם..."

אליהו הנביא נאנח אנחה עמוקה...

"תשמע, צדיק", הוא אמר לבני. "אני רוצה להגיד לך שאתה לא צריך לצאת כמוני, אתה בעזרת ה' תהיה הרבה הרבה יותר צדיק ותלמיד חכם ממני. אני איש קטן..."

"אבל אני לא אכחד ממך, ואני אספר לך איך הצלחתי להגיע למקום שבו אני נמצא, אני מקווה שאתה תשתמש בשיטה הזאת בצורה חכמה יותר ותגיע למקום גבוה הרבה יותר".

רמאי ושקרן

כשלמדתי בחיידר, כך הוא סיפר לנו, לא הייתי ילד יוצא דופן. כמו כל הילדים, שיחקתי, השתוללתי, המלמד העניש אותי מדי פעם כדי ליישר אותי קצת, ואני השתדלתי להיות כמו כולם, כשלמדו למדתי כששיחקו שיחקתי...

"הגעתי לישיבה והמשכתי באותה הדרך. החזקתי מעצמי בחור טוב יחסית, ירא שמים יחסית, יודע ללמוד יחסית, עם מידות טובות יחסית. יחסית אני בחור טוב..."

"פעם אחת, תפסתי את עצמי ביום חמישי אחר הצהריים, מסתכל בגמרא ומגלה שאני לא יודע כמעט כלום.

"כל השבוע הייתי בישיבה, ישבתי בסדרים מול הגמרא, בשיעורים ישבתי ותליתי עיניים במגיד שיעור, יחסית הקשבתי לו והנהנתי בראשי לאשר לו שהבנתי מה הוא מסביר.

"אבל עכשיו אני מסתכל בגמרא, ואני קולט שאני לא מכיר אותה כמעט. בקושי אני מבין מה מדובר פה.

"מה קורה איתי? כל כך מהר שכחתי כל מה שלמדתי השבוע???" איך זה יכול להיות?

"ואז הבנתי שבכלל לא למדתי כל השבוע. אני רק ישבתי ו'יחסית' למדתי, אמרתי את המילים, אבל לא חשבתי עליהן. פטפטתי עם חברים, ישבתי בשיעור והנהנתי בראש אבל לא באמת הקשבתי.

"שבוע שלם שרפתי. הוא עבר לידי ככה, בלי שהרגשתי אותו. כל השטויות שעליהן שוחחתי עם החברים לא שוות כלום, לא הרווחתי כלום. שבוע שלם שישבתי בישיבה ולא עשיתי שום דבר מועיל..."

"זה עצוב! החלטתי שבשבוע הבא אני צריך להתחזק..."

"באותו לילה שכבתי על מיטתי, ופתאום הרגשתי שנופל עלי בלוק על הראש! הכתה בי ההבנה: זאת לא הבעיה שלא למדתי. כלומר, זאת כן בעיה, אבל זאת הבעיה הקטנה יחסית... הבעיה האמיתית היא שאני חשבתי שאני כן לומד.

"רימיתי את עצמי!!! אני שקרן ורמאי. לא להורים שלי אני משקר, לא את הרבנים בישיבה אני מרמה, לא על החברים שלי אני 'עובד'.

"אני מרמה את עצמי! משקר על עצמי! עובד על עצמי!!!

"איזה שקרן שפל. איך אני לא מתבייש מעצמי!!!

"באותו לילה כבר לא הצלחתי לישון. הראש שלי היה מלא במחשבות, ובסופו של דבר קיבלתי לעצמי החלטה מאוד מאוד ברורה: מעכשיו, אני מפסיק לשקר ומפסיק לרמות את עצמי! לא רוצה ללמוד? אל תלמד! אתה מעדיף לפטפט עם חברים תפטפט! אבל אל תרמה את עצמך לחשוב שכן למדת. תהיה מודע למצבך.

אל תאשים את החבר שפתח את החלון או הפיל את הסטנדר. הוא לא אשם בזה שאתה לא לומד, רק מי שמרמה את עצמו חושב ככה, זה אתה אשם! אם היית רוצה ללמוד, היית לומד!!!".

המשבר ופתרונו

ישבנו שם, אני ובני, והאזנו בשקיקה לסיפורו המפתיע של אליהו הנביא.

הוא הסיר את משקפי הקריאה מעל אפו, הרים את עיניו ושאל את בני יענקל: "נו, מה אתה חושב שקרה אחרי שקיבלתי את ההחלטה הזאת???"

יענקל נבוך, הוא לא ידע מה לענות על כזאת שאלה. אבל 'אליהו הנביא' לא השאיר אותנו במתח זמן רב: "נשברתי", הוא אמר, "פשוט נכנסתי למשבר עמוק..."

"כשהפסקתי לשקר ולרמות את עצמי, הבנתי שאני בעצם לא שווה כלום. המידות שלי לא משהו... אני בקושי לומד קצת פה ושם וגם אז הלימוד לא רציני, בתפילות אני בקושי ממלמל בשפתיים בשפה רפה את מילות התפילה, בלי לב ובלי כוונה, היחס שלי לחברים לא מי יודע מה... בקיצור, אני לא שווה כלום.

"משבר עמוק!!!

"אחרי תקופה, כשכבר נמאס לי להיות בדיכאון, החלטתי לעשות מעשה. מעכשיו, כך קיבלתי על עצמי, אני לוקח את כל התחומים האלו שהזכרתי, ומשתפר בהם, אפילו שיפור קל, אבל שאני יוכל לא לשקר את עצמי.

התחלתי עם הלימוד. החלטתי שכל יום אני לומד לפחות עשר דקות, אבל לימוד רציני עם כל הראש, לא רק מהשפה ולחוץ. אני לומד ומתאמת להבין ולזכור מה למדתי. עשר דקות לפחות! וכך אני לא משקר כשאני חושב שאני לומד. אמנם לא למדתי הרבה אבל למדתי!!

בעניין התפילה, החלטתי שכל יום אני מכוון באחת מברכות שמונה עשרה. ברכה אחת!!! יש עצה שכותב החפץ חיים במשנה ברורה, לחשוב לפני כל ברכה שאומרים בשמונה עשרה, על מה אנחנו הולכים להתפלל. אני בחרתי את ברכת 'שמע קולנו', והתחלתי לחשוב לפני כן מה אני עומד להגיד עכשיו, ולכוון בכל מילה. במיוחד תפסו אותו המילים: "ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו...", הייתי מכוון בהם מאוד ואפילו מוריד קצת דמעות לפעמים.

וגם במעשה חסד, החלטתי שכל יום אני מקפיד לעשות דבר אחד טוב למי מחברי. אם זה לחייך לבחור שנמצא בשולי החברה, אם זה לעזור לבחור כלשהו לסחוב את המזוודה שלו במדרגות כשהוא

נוסע הביתה, לא משנה מה, העיקר מעשה אחד טוב בבין אדם לחברו. כמו כן אני השתדלתי כל יום להתקדם צעד אחד קטן בתיקון המידות. "אבל הכי חשוב, להמשיך ולהיות כן עם עצמי, לא לרמות את עצמי, ולדעת אם באמת השתפרתי היום קצת או שאני שוב רק מרמה את עצמי..."

"אחרי תקופה לא ארוכה, שמתי לב שאני נמצא בדרך של עלייה", הוסיף אליהו הנביא, קיבלתי סייעתא דשמיא מיוחדת. "עשר דקות לימוד הפכו לרבע שעה והכפילו את עצמם לחצי שעה. החברים התחילו לאהוב אותי מאוד כי הייתי עושה איתם חסדים, הפחתתי משמעותית את מספר הפעמים שנתתי לכעס להשתלט עלי, שברתי את תאוות הנקם שלי והפסקתי להיות נוקם ונוטר."

"זה תהליך שלוקח הרבה מאוד שנים", השלים אליהו הנביא את סיפורו והחל להתרומם ממקום מושבו, "אני עדיין נמצא באמצע התהליך", הוסיף. "אני משתדל לזרז את הקצב כי הזקן שלי כבר לבן מאוד, ואני לא נהיה יותר צעיר.

"לכן, יענקל הצדיק, אם אתה באמת רוצה להיות 'יענקל הצדיק', אתה צריך להתחיל כבר מעכשיו.

"קודם כל תפסיק לרמות את עצמך, תלמד למתוח על עצמך ביקורת אמיתית, ודבר שני, תקפיד להיות בעלייה כל יום, ותראה שבתוך זמן לא רב, אתה תהפוך להיות אדם אחר."

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בחלקת גן העדן של ישיבת חכמי לובלין אותה טיפח ועיבד במסירות משך קרוב לשבעים שנות קיומה תחת הנהגתו, נטע רבינו שנה אחר שנה שתילים רכים, בחורי חמד נטעי נעמנים, תוך שהוא משקה את נפשותיהם הרכות בדמעות ובתפילות, כי יצמחו הנטיעות מתוך ערוגותיהן ויפרחו לאילנות מלבלבים הנותנים פירות הטובים - משאלת לב שאכן נתקיימה, כשאינן קץ לשמחתו של רבינו לראותו את תלמידיו מקימים בתים נאמנים על אדני חינוכו, וצאצאיהם זרע ברך ה' ההולכים ברוחו ובדרכו.
(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'אבי ההוראה')

המשך מעמוד 6 | הגאון רבי צבי כץ שליט"א

בלימוד עצמו, הלימוד קשה מאוד לבחורים צעירים.
"מזן החזון איש זצ"ל אומר על הפסוק "וירא מנוחה כי טוב ויט שכמו לסבול", אע"פ שיששכר ראה שהמנוחה היא טובה ונעימה, הוא פנה ללימוד תורה והטה שכמו לסבול, כי לימוד התורה יש בו סבל בשנים הראשונות, ורק מי שמתייגע וסובל, זוכה לראות לאחר מכן את האור שבתורה ולטעום את המתיקות שבה".

לוח לבו, בהעניקו תחושה מרוממת של בן יחיד.
מצביע היה רבינו על דברי בעל החרדים: "כמו שיש בעולם הזה ישיבות של תורה כך יש ישיבות בגן עדן. ואמר בזוהר בפרשת שלח לך, שיש ישיבתו של אהרן שהיה אוהב שלו ואוהב את הבריות נקראת מתיבתא דרחימותא, רוצה לומר של אהבה, ותרגום ואהבת ותרחם, ובהיות אדם עושה כאהרן, לימדו הלל שיהיה מיישיבתו של אהרן", והיה מוסיף רבנו כי מכאן שהישיבה ובית המדרש, הם כמו גן עדן. ואכן, ההרגשה שחשו בצילו של רבינו היתה כאין "מתיבתא דרחימותא", מקום שאהבה.

המשך מעמוד 7 | הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

והוא שלח אותם לאותו יהודי שהציל את המלך מידי רודפיו שימהר ויבקש מהמלך לשחרר את הבחורים, ועל ידו אכן ניצלו מן המוות לחיים, ובזאת סיים הגר"י גלינסקי במתיקותו 'המלך הודה לאיש מצילו שהציל את כל תושבי רוסיה, אך אני מוסיף ואומר שבפעולתו זו הציל עוד שמונה עשרה בחורי ישיבה (החשובים פי כמה מכל גויי רוסיה), ולא עוד אלא שבין קבוצת בחורים זו היה גם הבחור רבי יעקב ישראל קנייבסקי, ואף הוא ניצל מן הסכנה על ידו, ונמצא שבפעולה אחת גרם להאיר את כל העולם כולו בתורתו של אותו גאון וצדיק'.
(מתוך 'באר הפרשה' ויקרא פ"ב)

"בספרי החסידות יש יסוד מאוד ידוע, כל ספרי החסידות מבוססים על זה שהתורה היא נצחית וכל מה שכתוב בתורה הקדושה לא רק היה נכון לאותו זמן אלא נכון גם בימינו אנו בכל רגע ורגע. המשנה הרי אומרת באבות "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה וכו'... בזמנינו אף אחד בחור ישיבה לא אוכל פת במלח ואף בחור ישיבה לא ישן על הארץ, אבל יש לנו את הצער הזה

אחת קטנה פעל גדולות ונצורות, ויקבל שכרו משלם על הכל.
על הדברים האלה היה חוזר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל והוסיף סיום לסיפור זה, שבשנת תרפ"א לפ"ק כשתקפו הצרות על ישראל החליטו שמונה עשרה בחורים מתלמידי ישיבת נובהרדוק לברוח מגבולות רוסיה מבלי שיהיה להם אישורי יציאה, לדאבון לב נתפסו הבחורים על ידי שוטרי הגבול, והיו כולם בסכנה גדולה כי בדרך כלל היו מענישים את הבורחים בעונש מיתה. משהגיעה הבשורה הקשה אל התלמידים שנשארו בישיבה שלחו תיכף הודעה לגדול הדור הגאון רבי חיים עוזר גראדינסקי זצ"ל לשאול כדת מה לעשות,

המשך מעמוד 21 | הרב שלמה וייצהנדלר

חלק מהשקלא וטריא, אם אנחנו יודעים מה מסקנת הדברים או מה היה ההוא אמינא, כל כזאת ידיעה, כל כזה לימוד שאנחנו לומדים שווים הון עתק! אין שום ערך גשמי שיכול להשתוות לזכות העצומה שבלימוד התורה, ולכן חשוב שכל בחור ייגש ללימוד עם "ויגבה לבו", ועם הערכה עצמית גבוהה, כן, הלימוד שלי שווה הרבה יותר ממה שנדמה לעין הגשמית, כשאני לומד גמרא אני מזנק מעלה מעלה במעלות התורה והיראה!!!

במחשבה ראשונה, גם הסיפור הזה אינו נודע לדור שלנו, אבל מוסר ההשכל שאנחנו יכולים וצריכים ללמוד ממנו הוא עצום:
אנחנו כאן כדי לבצע תפקיד! אנחנו כאן כדי לשרת את אדון הבריאה, מלך מלכי המלכים! כל מילה של תורה שאנחנו לומדים היא שירות נפלא לבורא עולם, אפילו אם רק נדע את שמותיהם של התנאים והאמוראים שכתובים בסוגיא שלומדים היום בישיבה, עשינו בכך דבר עצום! על אחת כמה וכמה אם אנחנו יודעים גם

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של מוקד הישיבה לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 - 10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

הישיבה

האסט א פראבלעם? לאמיר רעדן אויף דעם

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388